

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA
Veřejná správa a regionální rozvoj
konzultační středisko Klatovy

Diplomová práce na téma:

SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ ZA ÚČELEM SPRÁVNÍHO
VYHOŠTĚNÍ DLE ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ
(ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS WITH A VIEW TO EXPEL)

Zpracoval: Leoš KANTA

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Viktor JANSA, CSc., katedra Práva

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta provozně ekonomická

Katedra práva

Akademický rok 2006/2007

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Leoš Kanta

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Klatovy

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Správní řízení za účelem správního vyhoštění**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Současný stav právní úpravy správního řízení za účelem vyhoštění v ČR
4. Aplikační problémy české právní úpravy v evropském kontextu
5. Optimalizace právní úpravy správního řízení za účelem vyhoštění
6. Závěr
7. Seznam literatury
8. Přílohy

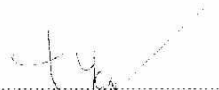
Rozsah původní zprávy: 50 - 60 stran

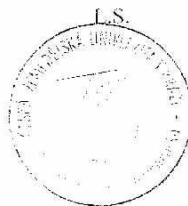
Seznam odborné literatury:

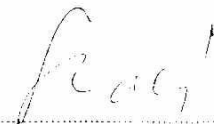
- z.č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR
- z.č. 325/1999 Sb. o azylu
- metodický pokyn ŘSCPP č. 150/2005
- Směrnice Rady 2001/40/ES o vzájemném uznávání rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí
- další literatura podohodě s vedoucím práce

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Viktor Jansa, CSc.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2008

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 18.12.2006

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Tímto čestně prohlašuji, že uvedenou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně, pouze s pomocí dostupných materiálů, vyjma vypracovaných dotazníků pracovníky Police České republiky, Služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň.

Tímto děkuji vedoucímu mé diplomové práce, JUDr. Viktoru JANSOVI, CSc., za odborné vedení v průběhu jejího zpracování.

Leoš KANTA

**SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ ZA ÚČELEM SPRÁVNÍHO
VYHOŠTĚNÍ DLE ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ**
(ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS WITH A VIEW TO EXPEL)

SOUHRN

Na území České republiky může cizinec vstoupit, pobývat na něm a vycestovat pouze s platným pasem, opatřeným vízem České republiky, ledaže mezinárodní smlouva, kterou je republika vázána, stanoví jinak. Vízum se nevyžaduje, jestliže tak stanoví vláda.

Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území, a je-li důvodné nebezpečí, že by mohl závažným způsobem ohrozit veřejný pořádek nebo bezpečnost smluvních států, i doby pobytu, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území smluvních států. Doby, po kterou nelze umožnit vstup na území, stanoví policie v rozhodnutí o správním vyhoštění cizince.

SUMMARY

An alien can enter, stay in and depart from the Territory of the Czech Republic only with a valid Travel document with the Visa of the Czech Republic unless the international treaty which the Czech Republic is bound declares otherwise. A Visa is not required if it is set by the Government of the Czech Republic.

Administrative expulsion is understood to mean the termination of an alien's stay in the Territory and includes establishing a specific timeframe during which the alien is required to depart from the Territory and a specific period of time during which the alien is banned from entering the Territory, and, if substantiated risk exists that the alien's presence might significantly threaten public order or the security of the Contracting States, then a period of time during which the alien is banned from entering the territories of the Contracting States will also be specified. The Police will establish the duration of the ban on entering the Territory within the decision on administrative expulsion of the alien.

KLÍČOVÁ SLOVA - KEY WORDS

- cizinec	foreigner, alien
- pobyt	stay, residence
- nelegálně	unlawfully
- správní řízení	administrative procedure
- vyhoštění	deportation, expulsion, renvoy
- cestovní doklad	travel document
- zajištění	detention, arrest, indemnity
- vízum	visa

1. ÚVOD

Institut státního občanství má význam i pro vymezení pojmu cizinec, a to dle platné právní úpravy. Z právního hlediska se osoby pobývající na území České republiky dělí na státní občany a cizince. Státní občan má některá základní práva a povinnosti, kdežto cizincem je potom každý, kdo není státním občanem České republiky. Může se tedy jednat o toho, kdo má občanství onoho státu, respektive několika států, z nichž žádné není občanství České republiky nebo ten, kdo nemá vůbec žádné občanství.

Podmínky vstupu a pobytu cizinců na území České republiky jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, obecně zvaný jako cizinecký zákon. Uvedený zákon se ovšem nevztahuje na ty, kteří požádali nebo jim bylo přiznáno postavení uprchlíka.

Na území České republiky může cizinec vstoupit, pobývat na něm a vycestovat pouze s platným pasem, opatřeným vízem České republiky, ledaže mezinárodní smlouva, kterou je republika vázána, stanoví jinak. Vízum se nevyžaduje, jestliže tak stanoví vláda. Při překročení státní hranice za účelem krátkodobého pobytu, u něhož se nepožaduje udělení víza, musí cizinec na požádání kontrolního orgánu předložit buď peněžní částku ve výši nezbytných nákladů na pobyt v České republice a vycestování do státu, jehož dokladem se prokázal, nebo předloží doklady potvrzující zajištění shora uvedené částky a nebo se prokáže pozváním ověřeným ministerstvem vnitra – orgánem cizinecké policie obsahující údaje o osobě zvaného i zvoucího a o době, na kterou se zve. Tímto se potvrzuje, že ten, kdo cizince pozval zajistí prostředky k jeho pobytu a uhradí náklady spojené s jeho vycestováním.

Cizinec může na území republiky pobývat krátkodobě, dlouhodobě či trvale. Krátkodobě smí cizinec pobývat po dobu stanovenou vízem, musí-li být vízum uděleno, a to na dobu nejdéle 180 dnů. Jedná se o nejčastější pobyty, kdy po jejich ukončení cizinci území České republiky zpravidla neopustí.

Česká republika se jako téměř všechny státy světa potýká s problémem nelegální migrace, kterou se rozumí nelegální vstup osob přes státní hranice na území daného státu z různých důvodů, nedovolený způsob opuštění státu a nelegální pobyt na území státu.

Nelegálním pobytem se pak rozumí případy, kdy cizinec vstoupí na území České republiky neoprávněně, aniž je odhalen jeho nelegální vstup, a pobývá v České republice dál nelegálně, nebo případy, ve kterých cizinec na území České republiky sice vstoupí legálně, ale po uplynutí lhůty povoleného pobytu nevycestuje a pobývá v zemi dále bez povolení.

Počty nelegálních migrantů pobývajících na území České republiky není možné přesně zjistit, existují pouze odhady, které se však často výrazně liší. Předpokládá se, že na území České republiky může pobývat nelegálně řádově až desítky tisíc cizinců.

Nelegální pobyt je často kombinován s dalším porušováním obecně závazných pravidel a právních předpisů, zejména pak v oblasti zaměstnanosti. Mezi cizinci, kteří na území České republiky vykonávají výdělečnou činnost bez příslušných povolení, jsou pak nejčastěji zjišťováni občané Ukrajiny.

Někteří cizinci plánují, že budou v České republice pobývat nelegálně, a s tím již do republiky přicházejí. Často se cizinci dostanou do problémů i proti své vůli, a to v případech neznalosti cizineckého zákona, kdy zapomenou včas

požádat o prodloužení svého víza, nebo pracují bez povolení příslušného pracovního povolení a v neposlední řadě pak tím, že se nechávají zastupovat zprostředkovatelem – klientem, který příslušné vízum nezařídí.

Pobyt cizince na území České republiky je tedy buď legální nebo nelegální, přesto i v rámci nelegality pobytu lze rozlišovat několik skupin:

1. cizinec zůstane v České republice i po skončení doby platnosti povolení k pobytu, kdy přicestoval na území České republiky na krátkodobé vízum a počítal s tím, že zde zůstane nelegálně
2. cizinec neakceptuje výjezdní příkaz a z České republiky nevycestuje, zde již jde o vážnější prohřešek, který správní orgán zpravidla předává soudu
3. cizinec přejde nelegálně hranice do České republiky
4. cizinec nevycestuje z České republiky, ač mu bylo uloženo soudní vyhoštění
5. cizinec je zaměstnán, má platné povolení k pobytu, ale nemá pracovní povolení

Je-li cizinec ať soudně nebo správně vyhoštěn, nemůže mu být uděleno žádné povolení k pobytu na území České republiky, a to až do doby, než doba vyhoštění uplyne nebo dokud vyhoštění není zrušeno.

Zatímco správní vyhoštění lze na základě § 122 cizineckého zákona zrušit po uplynutí nejméně poloviny doby a za předpokladu, že pominuly důvody, soudní lze zrušit obtížně.

Proto si většina cizinců, kterým bylo vyhoštění uděleno okamžitě žádá, neoprávněně, o azyl.

Zde pak vznikají spory a problémy mezi cizineckou policií a Odborem migrační a azylové politiky – OAMP Ministerstva vnitra.

A v nyní přichází práce pro policejní složky služby cizinecké a pohraniční policie, která provádí kontroly za účelem důkladných prověrek a kontrol a zjišťování nelegálně, jak pobývajících, tak pracujících cizinců přičemž jedním z hlavních cílů těchto kontrol je především regulace počtu cizinců pobývajících na území České republiky, a dále dohled nad tím, aby jejich pobyt byl v rámci podmínek stanovených zákonem.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

Hlavním cílem mé práce bylo za pomoci jak analýzy předpisů souvisejících se správním vyhoštěním, tak vlastním rozбором samotného správního vyhoštění popsat pojem aktu správního řízení za účelem správního vyhoštění, a s ním v současné době spojené problémy a nedostatky.

V diplomové práci byl proveden rozbor v současné době platného cizineckého zákona, zákona číslo 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, rozbor zákona číslo 123/1992 Sb. o pobytu cizinců na území České a Slovenské federativní republiky, což byl bývalý cizinecký zákon, a bylo provedeno jejich porovnání. Dále jsem v práci využil metodického pokynu ředitele Služby cizinecké a pohraniční policie č. 125/2005, týkajícího se také pobytu cizinců na území České republiky a v neposlední řadě jsem použil zákon číslo 500/2004 Sb. správní řád. Veškeré použité zákony a předpisy se dají nazvat jako současný stav právní úpravy správního řízení v České republice.

Aplikační problémy správního řízení v Evropském kontextu jsou uvedeny v rozboru Směrnice Rady 2001/40/EU ze dne 28.5.2001 o vzájemném rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí.

Ve své práci jsem se snažil o objasnění pojmů týkajících se správního řízení obecně, ale především o výklad pojmu správního řízení ve věci správního vyhoštění, jeho druhy, typy a možnosti ukládání. Při tomto byly použity jak závazné předpisy a jejich analýzy, tak konzultace s ostatními pracovníky cizinecké policie, kde byla v době trvání mé diplomní praxe prováděna pozorování, a následně byli policisté Oddělení kontroly pobytu a Oddělení cizinecké policie Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň v dotazníku tázáni na rozdíly mezi uvedenými zákony a možnostmi změn.

Důležitým úkolem a největším problémem bylo vyjádřit a popsat střet kompetencí mezi Policií České republiky a Ministerstvem vnitra, Odborem azylové a migrační politiky –OAMP.

Snažil jsem se navrhnout vyjmout, až na výjimky z kompetence Správního řádu samotné správní vyhoštění, a toto řešit speciálním zákonem na úrovni např. současného z.č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ale v jiné podobě, v podobě přibližující se bývalému cizineckému zákonu, zákonu číslo 123/1992 Sb.

A nebo v opačném případě prosadit řešení ve vztahu Policie České republiky a Odborem azylové a migrační politiky tak, že osoba, které má být uloženo správní vyhoštění se buď předá pracovníkům Odboru azylové a migrační politiky k samostatnému řešení, nebo se ponechá rozhodovací pravomoc v kompetenci PČR bez jakýchkoliv zásahů ze strany pracovníků Ministerstva vnitra.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

Problematikou správního řízení se zabývá Zákon číslo 500/2004 Sb., Správní řád, který však neupravuje téma mé diplomové práce, a to správní řízení za účelem správního vyhoštění cizinců z území České republiky.

Vzhledem k důvodům, že o tomto tématu nejsou publikována autory téměř žádná díla, je nutné uvést do popředí zákon číslo 326/1999 Sb., O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů a Metodický pokyn ředitele služby cizinecké a pohraniční policie číslo 125/2005, které se správním vyhoštěním přímo zabývají.

Pozornost si zaslouží jediná publikace, a to autorů Mgr. HŘEBÍKOVÁ a JUDr. KURŽEJA: *Správní řízení na úseku pobytu cizinců* (Praha: Policejní akademie České republiky, Katedra kriminální, cizinecké a pohraniční policie, 2006), která je alfou a omegou pro jmenované policejní složky. V této publikaci jsou popsány jednotlivé postupy při správním řízení spojeným s pobytem cizinců na území České republiky při jejich porušování zákona. Jedná se o kompletně zpracované téma, ve kterém je dopodrobna rozebrán jak Metodický pokyn včetně jeho novel a modifikací, tak zároveň zákon O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

Knižní publikace dílo autora JUDr. Ing. STAŠI: *Úvod do českého správního práva* (Praha, Policejní akademie České republiky, Katedra veřejné správy, 1998) je určena především jako rukověť k přednáškám z obecné části správního práva na Policejní akademii ČR. Ve výkladu je věnována zvýšená pozornost organizaci veřejné správy a správnímu řízení. Popisuje jak nositele, tak i adresáty veřejné správy, a stejně tak popisuje právní úkony ve správním právu a druhotné instituty správního práva.

4. MIGRACE

Migraci jako takovou lze definovat jako časově více či méně ohraničený proces přesunu lidí mezi prostory určenými státními hranicemi. Přístup každé společenské skupiny k nově příchozím měl jak v historii, tak i dnes mnoho společného, neboť společnosti se vždy snažily a stále snaží příliv cizinců kontrolovat. Zároveň je však nutné rozpoznat o jaký druh migrace se vlastně jedná.

Základním hlediskem je dělení na migraci dobrovolnou a vynucenou, i když často nelze mezi těmito hledisky stanovit pevnou dělící hranici, protože v řadě případů, zvláště u pracovní migrace splývá dobrovolná migrace s vynucenou. Pod pojem dobrovolná migrace můžeme zařadit ty případy, kdy lidé opouštějí svoji vlast například za účelem studia, sjednocení rodiny, zaměstnání či z jiných osobních důvodů, ale vždy dobrovolně. Naopak vynucená migrace je vyjádřením snahy vyhnout se pronásledování, určitým represím, ozbrojeným konfliktům, přírodním či jiným katastrofám, nebo jiným situacím, představujícím ohrožení vlastního života či svobody.

Je třeba si také uvědomit, proč a z jakého důvodu vlastně migrace vzniká, co je důsledkem migrace.

Převažující příčiny migrace lze v současném světě spatřovat zejména v rozdílech v bohatství mezi jednotlivými světadíly, v síle ekonomik jednotlivých zemí, úrovni ekonomického rozvoje a v životní úrovni jejich obyvatel. Proto se hovoří o pracovní – ekonomické migraci, která je jedním z důsledků politických, ekonomických a sociálních změn. Zatímco do roku 1990 byli cizinci zaměstnáváni v České republice téměř výlučně v rámci mezivládních obchodních kontraktů, o rok později již převažují individuální pracovní smlouvy.

Mezinárodní migrace cizinců do České republiky a jejich podíl na obyvatelstvu není zatím tak výrazný jako v některých vyspělých státech

Evropské unie, ale význam cizinců a zejména cizích pracovních sil na našem území postupně narůstá. Česká republika začala ve velké míře přitahovat migranty z cizích zemí od počátku devadesátých let minulého století, kdy došlo k vytvoření demokratického systému s tržní ekonomikou. Z dlouhodobě emigrační země, kterou Československo bývalo do roku 1989, se stala Česká republika státem nejen tranzitním, ale i imigračním.

Kromě legálních migrantů na našem území se musí také Česká republika potýkat s migrací nelegální. Boj proti nelegální migraci je pokládán za jednu z priorit bezpečnostní politiky nejen v České republice a v evropském kontextu, ale je zároveň celosvětovým problémem.

5. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ DLE ZÁKONA OBECNĚ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

- POJEM

Pojmem správní řízení se v obecné rovině rozumí jako postup správních úřadů a orgánů právnických osob veřejného práva, který směřuje k vydání určitého správního aktu nebo jiné formy správní činnosti, jež se dotýká práv chráněných zájmů či povinností fyzických a právnických osob. Správní řízení definované správním řádem v § 9 je postupem správního orgánu, přičemž jeho hlavním účelem je vydání správního rozhodnutí, kterým se v určité věci buď zakládají, to znamená mění nebo ruší práva nebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo se prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má či nemá.

Správní řízení je nově upraveno v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb., jež nabyl účinnosti dne 1. ledna 2006, a který nahradil zákon o správním řízení z roku 1967. Nový správní řád však neupravuje pouze správní řízení jako takové, ale má i nově úpravu veřejnoprávních smluv a dále řeší další otázky. Je jednou z forem realizace práva, což jsou způsoby uskutečňování právních norem v praxi, přičemž mezi tyto formy patří:

- a) Bezprostřední výkon subjektivních práv a dodržování povinností vyplývajících z právních norem vně právních vztahů, kdy se jedná o chování v souladu s právem, bez vzniku konkrétních právních vztahů.
- b) Stejně tak u oprávnění absolutní povahy je možná realizace bez součinnosti druhého subjektu, kdy takovému oprávnění odpovídá jen povinnost všech ostatních zdržet se zásahů do těchto práv.

- c) Jednu z nejdůležitějších forem, zřejmě nejdůležitější formou realizace práva představují právní vztahy nejméně dvou subjektů vznikajících buď přímo ze zákona nebo v důsledku právní skutečnosti.
- d) Velice kvalifikovanou formou realizace, jež je uskutečňována orgány veřejné moci je vlastní aplikace práva, při které dochází k podřazení konkrétní skutkové podstaty pod příslušnou právní normou a výsledkem je akt aplikace práva, kdy hlavními aplikacemi práva je občanské soudní řízení, trestní řízení a správní řízení.
- e) Za realizaci práva lze považovat i právní odpovědnost jako důsledek porušení stanovených pravidel, respektive postih. Vlastní aplikace buď předchází vzniku právních vztahů, kdy je zakládá či konstituuje, nebo řeší spory či nejasnosti v již existujících vztazích, nebo je aplikací důsledkem porušení povinností.

Správní řád upravuje správní řízení obecné, ale také počítá s použitím dalších zákonů, pokud tyto zákony, zvláštní zákony stanoví třeba jen zčásti jiný postup. Správní řád je tedy jakýmsi malým kodexem správního práva procesního, použitelným subsidiárně.

- ZÁSADY

I ve správním řízení, krom trestního máme určité zásady, kterými rozumíme obecná pravidla, vystihující co je pro právo nebo jeho část důležité a také typické a také mohou tyto zásady sloužit jako interpretační pravidla. Zásady uvedené v úvodu správního řádu jsou v ve své podstatě hlavními povinnostmi správních orgánů, přičemž vyplývají z ústavních předpisů, především hlavy páté Listiny základních práv a svobod. Hlavními zásadami správního řízení jsou především zásady:

1. zákonnosti (legality), kdy je správní orgán povinen postupovat v souladu se zákony a i jinými právními předpisy, přičemž tato zásada vyplývá z podzákonného charakteru správního řízení vůbec,

2. objektivní (materiální) pravdy, kdy je povinnost správního orgánu zjistit skutečný stav věci,

3. rychlosti a hospodárnosti, kdy správní orgán má věci vyřizovat bez zbytečných průtahů, a co nejméně zatěžovat dotčené osoby a postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady,

4. rovnosti a nestranného přístupu, ve kterém mají dotčené osoby při uplatňování svých procesních práv rovné postavení a správní orgán postupuje vůči nim stejným způsobem, aby nikoho ani nezvýhodnil a ani nediskriminoval, což ovšem neznamená rovnost mezi těmito osobami a správním orgánem,

5. koordinace, kdy správní orgány dbají na soulad všech postupů současně probíhajících a souvisejících s týmiž právy. Na takové postupy je ale dotčená osoba povinna správní orgán upozornit, a s tím souvisí povinnost správních orgánů vzájemně spolupracovat,

6. dotčené osoby mají v řízení nejen povinnost uvedenou v bodě 5., ale i řadu dalších, které je možno shrnout pod zásadu aktivní účasti na řízení,

7. dvouinstalační, ve které může správní řízení v zájmu dodržení zákonnosti, správnosti rozhodování a pro možnost kontroly postupu vyššími orgány proběhnout zásadně na dvou stupních, u dvou správních orgánů, kdy má účastník větší jistotu, že byla jeho práva respektována,

8. jednotnosti řízení, ve kterém správní orgán přihlíží ke všemu, co vyjde najevo během řízení, bez ohledu na pořadí zjištěných skutečností nebo na časový okamžik, kdy se tak stane, avšak tato zásada se uplatní jen v průběhu řízení na prvním stupni,

9. při hodnocení důkazů se pak uplatní zásada **volného hodnocení důkazů**, ve které správní orgán hodnotí důkazy a podklady podle své úvahy, nejprve každý zvlášť a pak ve vzájemné souvislosti a nemá dána předem nějaká pravidla, jakou váhu a věrohodnost jednotlivým důkazům přiznat,

10. na rozdíl od soudního řízení převažuje ve správním řízení zásada **písemnosti a neveřejnosti**, protože ústní jednání nemusí často ani proběhnout, navíc pokud lze čerpat jen z písemných podkladů a jednání je přístupné veřejnosti jen výjimečně, což záleží na správním orgánu,

11. officiality modifikovaná zásadou disponibility znamená, že správní orgán zahajuje řízení a pokračuje v něm z moci úřední, i když někdy zahájení a pokračování v řízení závisí na vůli účastníka,

Pochopitelně mezi další zásady či povinnosti správních orgánů patří a je třeba uvést zásadu uplatňování pravomoci jen ke svěřeným účelům, šetření práv nabytých v dobré víře i oprávněných zájmů, soulad s veřejným zájmem a povinnost dbát, aby řešení odpovídalo okolnostem případu, chovat se zdvořile v duchu zásady, že veřejná správa je službou veřejnosti, poskytnout přiměřené poučení a uvědomit včas dotčené osoby o zamýšleném úkonu, umožnit jim uplatnit svá práva a v neposlední řadě zachovávat mlčenlivost.

Jde o zásady, které správní řád konkretizuje na řadě dalších ustanovení. Výjimky nebo odchylky od těchto zásad jsou i v jiných předpisech.

- SPRÁVNÍ ORGÁNY

Subjektem správního řízení jsou na straně veřejné správy správní orgány, na straně adresátů fyzické či právnické osoby, jinak označovány správním řádem jako účastníci řízení.

Ve věcech správního řízení mohou jednat a rozhodovat pouze správní orgány, které jsou buď věcně příslušné, přičemž věcná příslušnost vyjadřuje vztah správních orgánů k předmětu řízení a určuje, která skupina orgánů je oprávněna a povinna provádět určitý druh správního řízení, to znamená, že stanoví odvětvově kompetentní orgán a tuto příslušnost určují zákony upravující jednotlivé úseky veřejné správy, a nebo orgány místně příslušné, jež se řídí místem činnosti účastníka nebo místem, kde je nemovitost, místo podnikání, sídlo či trvalé bydliště. Proto správní řád upravuje i postup, pokud přichází v úvahu více příslušných orgánů. Zároveň upravuje i postoupení podání, dojde-li nepřislušnému orgánu, který je povinen bezodkladně jej postoupit příslušnému orgánu a zároveň o tom uvědomit podatele. Zároveň může příslušný orgán v zájmu procesní ekonomie požádat jiný věcně příslušný orgán o provedení jednotlivého úkonu.

Správní orgány jsou složeny, po personální stránce z osob bezprostředně se podílejících na výkon pravomoci těchto orgánů, přičemž jsou nazývány úředními osobami a správní řád upravuje postup pro případ, kdy lze důvodně předpokládat, s poměrem k věci nebo účastníkům určitý osobní zájem ve vyřízení věci. V pochybnosti o podjatosti je pak taková osoba vyloučena z provádění úkonů, při kterých by mohla výsledek řízení ovlivnit.

Správní řízení je vedeno zásadně v ústní i písemné formě v českém jazyce, účastníci mohou jednat a nechat si přeložit písemnosti do jazyka slovenského.

Zároveň je upraven i postup pro případ vyhotovení písemností v cizím jazyce a právo na tlumočníka, pokud někdo neovládá jednací jazyk slovem a písmem.

V každé věci se zakládá spis a o všech úkonech se sepisuje protokol.

- ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

Účastníky řízení rozdělujeme do pěti kategorií, a to v řízení o žádosti je to žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí, v řízení z moci úřední se jedná o dotčené osoby, jimž má z rozhodnutí vyplynout nebo být deklarováno právo nebo povinnost, též další přímo dotčené osoby, rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon a v poslední řadě v pochybnostech i osoby, které tvrdí, že jsou účastníky, a které za ně budou považovány do doby, než se prokáže opak.

Aby mohl účastník činit v řízení úkony samostatně, musí mít plnou procesní způsobilost. V opačném případě musí mít zástupce, kterým je zákonný zástupce nebo opatrovník ustanovený správním orgánem. Účastníci nebo jejich zástupci mohou činit v řízení úkony a mají procesní oprávnění navrhopvat důkazy nebo činit jiné návrhy, vyjadřovat svá stanoviska, možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí, nahlížet do spisu, ale zároveň mají povinnost předložit na výzvu průkaz totožnosti.

- ZAHÁJENÍ A PRŮBĚH ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI

Řízení v prvním stupni je zahajováno dvěma způsoby, a to na základě žádosti nebo z moci úřední.

V řízení o žádosti, kdy se rozumí i jiný návrh, kterým se zahajuje řízení se zahajuje dnem, kdy žádost došla příslušnému orgánu. Z této žádosti musí být

patrně, co žadatel žádá nebo čeho se domáhá, musí zároveň označit jemu známé účastníky a má-li v podání nedostatky, pomůže mu je správní orgán odstranit.

Naopak v řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán účastníkovi zahájení oznámil buď ústním prohlášením nebo doručením oznámení, i když toto řízení se zahajuje i v případě, zjistí-li orgán důvod k zahájení z podnětu osoby, která není účastníkem a které se věc bezprostředně netýká. Ústní jednání se nařizuje v případech, kdy to stanoví zákon a také tehdy, je-li to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné.

Při vydávání rozhodnutí vychází správní orgán z podkladů, mezi které patří především návrhy účastníků, veškeré důkazy, skutečnosti známé z jiné úřední činnosti, dále podklady od jiných orgánů a v neposlední řadě skutečnosti obecně známé. Uvedené podklady shromažďuje zásadně správní orgán, ve výjimečných případech pak sám účastník, přičemž nejvíce pozornosti je třeba věnovat především důkazům. K provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, jež jsou vhodné a nebyly získány či provedeny v rozporu s jakýmkoliv právními předpisy. Ve správním řízení jsou účastníci povinni označit a předložit veškeré důkazy vyplývající jejich prospěch, naopak správní orgán není návrhy vázán, pokud to není třeba ke zjištění stavu věci. V tomto případě jde o důkazní potřeby, mezi které patří listiny, ohledání věci včetně ohledání na místě, svědecká výpověď či znalecký posudek. Je možné, že se v průběhu řízení vyskytne předběžná otázka, ve které vydání rozhodnutí závisí na řešení otázky, jež nepřísluší rozhodování správního orgánu provádějícímu řízení, proto pak může správní orgán sám dát podnět k řízení nebo vyzvat účastníka k podání žádosti a nebo si učiní úsudek sám.

Další z neopomenutelných věcí je možnost správního orgánu na nezbytně nutnou dobu přerušit usnesením řízení, a to z důvodů stanovených správním

řádem nebo jiným zákonem. Přerušeni řízení lze aplikovat v různých případech, a to třeba s výzvou k odstranění nedostatků, s výzvou k zaplacení správního poplatku nebo probíhá-li řízení o předběžné otázce. Další z možností je usnesením zastavit řízení, které je možné při zpětvzetí žádosti nebo byla-li podána žádost zjevně právně nepřijatelná či v jiných případech.

K zajištění účelu a průběhu správního řízení má správní orgán zajišťovací prostředky. Jedná se o nástroje, jež lze použít pouze v situaci a v rozsahu nezbytném pro průběh řízení a ke splnění jeho cíle. Mezi tyto zajišťovací prostředky pak patří předvolání, předvedení, předběžné opatření, pořádková pokuta, vykázání nebo peněžitá či nepeněžitá záruka za plnění povinností.

- ROZHODNUTÍ

Vlastní rozhodnutí upravuje buď hmotněprávní postavení účastníků, jedná se tedy o materiální správní akt nebo postavení adresátů správního aktu během řízení, kdy se jedná tedy o procesní akt. V hmotněprávním postavení účastníků má rozhodnutí povahu buď konstitutivní nebo deklaratorní a je vlastním smyslem a cílem celého řízení. Naproti tomu do rozhodnutí v procesním aktu patří pouze ta, jimiž se rozhoduje o procesních otázkách nebo-li se jimi upravuje průběh řízení.

Zásadně se vyhotovuje v písemné formě, výjimečně se ústně vyhlásí a udělá se záznam do spisu, přičemž ústně vyhlášené rozhodnutí správní orgán písemně potvrdí je-li o to požádán účastníkem.

Samotné rozhodnutí se dělí na tři základní, obsahové, části, a to výrok, kde jde zejména o označení účastníků, řešení a právní ustanovení či lhůty, dále o odůvodnění, ve kterém jsou uvedeny důvody výroku, použité podklady a

informace, ze kterých správní orgán vycházel a jako poslední poučení, ve kterém jsou uvedeny možnosti odvolání a jeho postup.

Všichni účastníci řízení jsou zároveň ochráněni před zbytečnými průtahy a nečinností správního orgánu lhůtami pro vydání rozhodnutí, přičemž správní orgán je povinen vydat rozhodnutí v jednoduchých případech bezodkladně nebo do třiceti dnů v ostatních případech a ve zvlášť složitých případech a nebo je-li nutné ústní jednání, místní šetření apod. se lhůta prodlužuje o dalších třicet dnů.

Pokud se však rozhodnutí nevydá v zákonné lhůtě, je pak na nadřízeném správním orgánu učinit opatření proti nečinnosti, to znamená přikázat nečinnému orgánu aby konal, nebo převzít věc sám, a nebo pověřit jiný orgán či prodloužit lhůtu.

Rozhodnutí je nutno účastníkům oznámit doručením písemného vyhotovení do vlastních rukou, k čemuž správní řád stanoví další podrobnosti a zároveň upravuje i právní účinky rozhodnutí, mezi něž patří právní moc, přičemž je pravomocné rozhodnutí, jež bylo oznámeno a proti kterému nelze podat odvolání, dále závaznost, kdy je každé pravomocné rozhodnutí závazné jak pro účastníky, tak pro všechny správní orgány, dále vykonatelnost, kde nabytím právní moci či pozdějším dnem uvedeným ve výroku nabývá rozhodnutí právních účinků a vykonatelnost ve smyslu vynutitelnosti, kdy rozhodnutí ukládající povinnost musí být pravomocná a musí uplynout lhůta k dobrovolnému splnění. Správní orgán, který rozhodl jako poslední vyznačí právní moc na písemném vyhotovení. Jsou však stanovené případy, kdy rozhoduje správní orgán pouhým usnesením, přičemž správní řád upravuje podrobnosti a též odlišnosti této formy rozhodnutí jde-li o vydání nebo oznámení nebo odvolání.

- OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Mezi opravné prostředky, jimiž je zahájeno případné druhé stadium správního řízení patří řádné, které směřují proti nepravomocnému rozhodnutí a dále mimořádné, jimiž se lze bránit též proti rozhodnutí, které již nabylo právní moci.

Každý účastník správního řízení může podat proti rozhodnutí odvolání, pokud se tohoto práva však nevzdá. Tímto odvoláním lze však pouze napadnout výrok a ne je odůvodnění, a musí v něm odvolatel uvést, s čím nesouhlasí, čeho se domáhá a další náležitosti, jinak by platilo, že se domáhá zrušení celého rozhodnutí. K novým skutečnostem a návrhům na důkazy se přihlédne pouze v případě, že je účastník nemohl uplatnit dříve. Odvolací lhůta je ve většině případů patnáct dnů ode dne oznámení, přičemž odvolání má odkladný účinek a podává se u toho orgánu, který rozhodnutí vydal, jedná se tedy o prvoinstanční správní orgán. U tohoto orgánu se odvolání podává z důvodů, kdy je povinen jednak zaslat odvolání dalším účastníkům k vyjádření, dle okolností doplnit řízení a v případě autoremedury rozhodnout, lze-li v odvolání všem plně vyhovět.

Uvedený prvoinstanční orgán předá spisový materiál se svým stanoviskem odvolacímu orgánu nejpozději do třiceti dnů od doručení odvolání a rozhodování se přesouvá na tento odvolací orgán.

Odvolacím správním orgánem je nejbližší nadřízený správní orgán, dvouinstanční, který věc přezkoumá a napadené rozhodnutí nebo jeho část buď zruší a řízení zastaví, pokud nemělo být vůbec vydáno, nebo zruší a věc vrátí k novému projednání se závazným právním názorem, kdy se jedná o složitější případy, nebo jej změní v zejména jasných a jednoduchých případech. Jinak odvolání zamítne a rozhodnutí potvrdí nebo opožděné či nepřístupné odvolání zamítne.

V tomto případě platí, že proti rozhodnutí odvolacího orgánu se nelze dále odvolat a toto nabývá právní moci oznámením všem účastníkům řízení. Proti rozhodnutí, jež vydal v prvním stupni ústřední správní orgán lze ještě použít řádný opravný prostředek, a to rozklad, o kterém rozhoduje ministr na základě návrhu rozkladové komise.

Na rozdíl od odvolacího řízení, které je řádným prostředkem, počítá správní řád s výjimečnými postupy, a to v případech závažnějšího pochybení, ve kterých převažuje zájem na dodržení zákonitosti nad právní jistotou a nezaměnitelností pravomocných rozhodnutí. Jedná se o přezkumné řízení a obnovu řízení.

V přezkumném řízení lze přezkoumat pravomocné rozhodnutí v případě pochybností o jeho souladu s právními předpisy. Zde rozhoduje správní orgán nadřízený tomu orgánu, jež vydal rozhodnutí. Při obnově řízení lze řízení obnovit, pokud dodatečně vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti či důkazy, přičemž podmínky stanoví správní řád. Po rozhodnutí o možnosti obnovy následuje vlastní obnovené řízení, ke kterému je příslušný orgán, jež byl příslušný k původnímu řízení v prvním stupni.

6. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ ZA ÚČELEM SPRÁVNÍHO VYHOŠTĚNÍ DLE ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ

zákon č. 326/1999 Sb., O pobytu cizinců

- PŘÍSLUŠNOST

K řízení o správním vyhoštění je příslušné oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie a všechna jeho dislokovaná pracoviště, uvedené v § 164 odst. 1 písm. t) zákona o pobytu cizinců.

Řízení o správním vyhoštění dle cizineckého zákona se zahajuje zásadně z moci úřední.

- VLASTNÍ POJEM

Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území, a je-li důvodné nebezpečí, že by mohl závažným způsobem ohrozit veřejný pořádek nebo bezpečnost smluvních států, i doby pobytu, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území smluvních států. Doby, po kterou nelze umožnit vstup na území, stanoví policie v rozhodnutí o správním vyhoštění cizince. V odůvodněných případech lze rozhodnutím stanovit hraniční přechod pro vycestování z území.

Pro účely správného vyhoštění se za přechodný pobyt na území považuje i neoprávněné zdržování cizince na území nebo zdržování se cizince v tranzitním prostoru mezinárodního letiště anebo pobyt na vízum udělené podle zvláštního zákona nebo pobyt do právní moci rozhodnutí ministerstva o udělení oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území nebo soudu o žalobě ve

věci dočasné ochrany. Nebude-li v takovém případě rozhodnuto o správním vyhoštění, protože důsledkem tohoto rozhodnutí by byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince, policie udělí výjezdní příkaz. Cizinec je povinen vycestovat z území v době stanovené výjezdním příkazem.

Tolik citace zákona o vlastním pojmu - správní vyhoštění.

Samotné správní vyhoštění se dělí dále do dvou základních oblastí, a to správní vyhoštění z přechodného pobytu na území a správní vyhoštění cizince s povolením k trvalému pobytu, přičemž nejproblematictější cizinci jsou právě ti, jenž se zdržují na území České republiky právě přechodně. Pomineme-li v tomto okamžiku cizince, kteří porušují právní předpisy tohoto státu tím, že ilegálně překročí přes státní hranici mimo hraniční přechod nebo v úkrytu, v současné době nejvíce porušují, a jsou rozhodnutím o správním vyhoštění řešeni občané některých států bývalého Sovětského svazu, a to především z Ukrajiny. V menší míře se pak jedná o občany Vietnamu.

Zákon jasně hovoří o povinnostech cizinců pobývajících na území našeho státu, přičemž mezi základní z povinností patří:

- pobývat na území pouze s platným cestovním dokladem a vízem
- prokázat, že je zajištěna úhrada nákladů zdravotní péče (mít doklad o zaplacení zdravotního pojištění)
- prokázat zajištění prostředků k pobytu

A právě na základě zmiňovaných povinností se převážná většina cizinců dopouští přestupků, neboť se zdržují na území České republiky po uplynutí doby platnosti víza nebo doby pobytu na území stanovené vízem nebo bez víza, ač k tomu nejsou oprávněni, neprokazují schopnost uhradit náklady zdravotní péče,

neplní povinnost hlásit místo pobytu nebo jeho změnu a v neposlední řadě neplní povinnost prokázat totožnost podle zákona.

Nejen současným, ale již déle trvajícím problémem jsou nejen soukromé firmy, ať se jedná o stavební či jinak výrobní, kde majitelé firem zaměstnávají cizince, zčásti nelegálně, takže nemusí za tyto odvádět daně a navíc platy pro cizince jsou podstatně nižší, než by museli vyplatit místnímu obyvatelstvu, z čehož vyplývá úspora peněz pro majitele firem a podniků. Leč v současné době je legislativa postavena tak, aby takovými podnikatelům vycházela v ústrety. Typickým příkladem je to, že majitel firmy má nasmlouváno přes jinou firmu pracovníky, za které však již nenese žádnou odpovědnost, tudíž nemůže být nijak sankciován. Jediným jeho trestem jsou prováděné kontroly, při kterých jsou nelegálně zaměstnaní cizinci zadrženi, je s nimi zahájeno buď správní řízení za účelem správního vyhoštění nebo ukončení pobytu cizince pro neplnění účelu pobytu, kdy je evidován pro jiný než pracovní účel, a majitel musí nutně přijmout nové lidi pro dodržení např. termínu.

Dalším příkladem jsou cizinci, kteří do České republiky přijedou na turistické vízum s dobou platnosti několika dní či měsíců, tito však nevycestují v době platnosti víza, přičemž ve většině případů jsou zaměstnání bez povolení.

A v tomto okamžiku nastává práce pro policejní složky, konkrétně oddělení kontroly pobytu služby cizinecké a pohraniční policie, která provádí kontroly nejen na stavbách, ve výrobních firmách, ale i mimo ně. To vše za účelem provádění důkladných prověrek a kontrol a zjišťování nelegálně, jak pobývajících, tak pracujících cizinců.

Jedním z hlavních cílů těchto kontrol je především regulace počtu cizinců pobývajících na území České republiky, a dále dohled nad tím, aby jejich pobyt

byl v rámci podmínek stanovených zákonem, a to nejen zákonem o pobytu cizinců, ale i z důvodu, aby byla zachována pracovní místa pro místní obyvatele, a hlavně dodržování i zákona zabezpečujícího regulaci podmínek na pracovním trhu.

Zde pak nastupuje institut správního řízení za účelem správního vyhoštění.

- DŮVODY SPRÁVNÍHO VYHOŠTĚNÍ DLE § 119 ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ

Podmínky a důvody pro uložení správního vyhoštění jsou děleny dle druhu pobytu cizince na území České republiky, a to na přechodný pobyt a trvalý pobyt, přičemž cizinci s trvalým pobytem jsou více chráněni a jejich vyhoštění se uskutečňuje jen velmi zřídka, stejně jako občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci.

-- § 119 odst. 1 – přechodný pobyt

Správní vyhoštění z přechodného pobytu na území České republiky je upraveno v §§ 119, 119a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Dle § 119 odst. 1 uvedeného zákona vydá policie rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, o kterou nelze cizinci umožnit vstup na území:

a) až na deset (10) let

1. je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území ohrozit bezpečnost státu užitím síly při prosazování politických cílů, prováděním činnosti ohrožující základy demokratického státu nebo směřující k narušení celistvosti území anebo jiným obdobným způsobem

V případě správního vyhoštění zákon uvádí příklady jednání, která lze označit a považovat za ohrožení bezpečnosti státu, přičemž právě toto ustanovení lze použít především v případě podezření z terorismu, proto je jeho použití v praxi spíše ojedinělé.

2. je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území České republiky závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit veřejné zdraví tím, že trpí závažnou nemocí

V tomto případě je použití citovaného ustanovení v současnosti spíše ojedinělé, lze jej použít v případě, kdy se cizinec dopustí porušení právních předpisů, jež správní orgán bude považovat za tak závažné. Jedná se o případy, kdy cizinec narušuje veřejný pořádek tím, že se např. opakovaně dopouští drobných krádeží.

3. jestliže cizinec opakovaně úmyslně porušuje právní předpisy nebo maří výkon soudních nebo správních rozhodnutí

Zde, v tomto velmi často používaném ustanovení jsou zahrnuty dva důvody pro uložení správního vyhoštění.

V prvním případě cizinec opakovaně – nejméně dvakrát porušil úmyslně právní předpisy. Správní orgán je vázán a opírá se o pravomocná rozhodnutí o přestupku, jiném správním deliktu či o pravomocný rozsudek, kdy tato rozhodnutí mají povahu rozhodnutí o předběžné otázce.

Jde-li o druhý důvod, jedná se zpravidla o případy maření výkonu úředního rozhodnutí, kterého se cizinec dopustí tím, že buď ve stanovené lhůtě nevycestuje, nebo sice vycestuje, ale opět se na území České republiky vrátí před uplynutím platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění, a to zpravidla na jiný

cestovní doklad, kdy např. občané Ukrajiny si nechávají vystavit nový cestovní doklad znějící na jméno po matce či otci.

Vzhledem k podezření ze spáchání trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí dle § 171 odst. 1 písm. b) trestního zákona se vyskytují tři alternativy řešení závislé na pokynech státního zástupce:

- a) cizinci je dle § 179 trestního řádu sděleno podezření pro citovaný trestný čin a je dle § 160 trestního řádu zahájeno trestní stíhání nebo
- b) je věc odložena dle § 159a odst. 1 trestního řádu, neboť nebylo shledáno podezření ze spáchání trestného činu a není na místě věc vyřešit jinak, přičemž je zpravidla vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění anebo
- c) je věc odložena podle § 159a odst. 3 trestního řádu pro neúčelnost s ohledem na okolnosti uvedené v § 172 odst. 2 písm. a) nebo b) trestního řádu, zde rozhodnutí o správním vyhoštění musí být vydáno vždy

V současné době jsou ze strany soudců spíše využívány alternativy odložení s tím, že uložení správního vyhoštění má své opodstatnění. Dalším důvodem je uváděna neekonomičnost vést trestní řízení a v neposlední řadě je sankce správního vyhoštění na dobu deseti let vyšší než sankce soudní.

b) až na pět (5) let

1. prokáže-li se cizinec při hraniční nebo pobytové kontrole dokladem, který je padělán, anebo dokladem jiné osoby jako dokladem vlastním

cizinec se takovým dokladem musí prokázat, neboť dokladem se rozumí nejen cestovní doklad, ale i jiné doklady, kterými se cizinec prokazuje.

2. prokáže-li se cizinec při pobytové nebo hraniční kontrole při vycestování z území České republiky cestovním dokladem, jenž je neplatný z důvodů uvedených v zákoně o pobytu cizinců,

za cestovní doklad se považuje veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznána Českou republikou, cizinecký pas s územní platností do všech států světa, cestovní průkaz totožnosti nebo cestovní doklad vydaný Českou republikou na základě mezinárodní smlouvy. V těchto pak musí být údaje o státním občanství cizince, údaje o jeho totožnosti, jeho fotografie a údaje o době platnosti. Cestovní doklad se pak považuje za neplatný, pokud uplynula doba platnosti v něm uvedená, jestliže byl poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné, nebo je poručen jeho celistvost, dále pak obsahuje-li nesprávné údaje nebo neoprávněně provedené změny či fotografie neodpovídá skutečné podobě držitele. Na základě shora uvedeného pak policie doklad zadrží a s cizincem, který se jím prokazoval provede neodkladné úkony ke zjištění skutečného stavu věci, především nejsou-li naplněny podmínky pro uložení správního vyhoštění.

3. je-li cizinec na území zaměstnán bez povolení k zaměstnání, ačkoli je toto povolení podmínkou výkonu zaměstnání, nebo na území provozuje dani podléhající výdělečnou činnost bez oprávnění podle zvláštního právního předpisu anebo bez povolení k zaměstnání cizince zaměstnal nebo takové zaměstnání cizinci zprostředkoval

Jak je patrné, lze postihnout správním vyhoštěním nejen cizince, který byl zaměstnán bez povolení, ale i zaměstnavatele či zprostředkovatele, pokud se jedná taktéž o cizince, a jedná-li se o fyzickou osobu.

Dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů může být cizinec zaměstnán pouze v případě, má-li platné povolení k zaměstnání,

pokud zákon nestanoví jinak, a dále má-li platné povolení k pobytu na území České republiky. Zároveň se za zaměstnání považuje i plnění úkolů vyplývajících z předmětu činnosti právnické osoby zajišťované společníkem, statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu nebo jiného orgánu obchodní společnosti pro obchodní společnost nebo členem družstva nebo členem statutárního nebo jiného orgánu družstva pro družstvo. Dále se povolení vyžaduje i pro sezónní pracovníky.

V § 98 zákona o zaměstnanosti jsou následně uvedeny důvody, kdy se povolení k zaměstnání nevyžaduje, a to v případě, byl-li cizinci udělen azyl, bylo mu uděleno povolení k trvalému pobytu na území České republiky, kdy jeho výkon práce nepřesáhne sedm po sobě jdoucích dnů nebo celkem třicet dnů v kalendářním roce, dále jde-li o umělce, pedagogického, vědeckého či výzkumného pracovníka, jež je účastníkem vědeckého setkání, sportovce či studenta do věku 26 let, anebo o cizince, o němž to stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

Povolení k zaměstnání vydá cizinci příslušný úřad práce, a to za podmínky, že se jedná o ohlášené volné pracovní místo, které nelze obsadit jinak.

Ustanovení tohoto bodu je v poslední době jedno z nejčastěji používaných, neboť se v praxi setkáváme s případy, kdy cizinci vykonávají jiný druh práce, než pro který jim bylo vystaveno pracovní povolení, ale hlavně nedodržují místo výkonu práce.

Obtížnost vzniká při prokazování pracovněprávního vztahu, neboť největším problémem je zjišťování konkrétního zaměstnavatele. V těchto případech probíhají kontroly ve spolupráci s pracovníky Úřadů práce a pracovníky Celního

úřadu, protože takto zjištěný cizinec při kontrole odmítá spolupracovat s tím, že v podniku není zaměstnán, ale je jen na návštěvě u kamaráda.

4. jestliže cizinec jednal nebo měl jednat za právnickou osobu, která cizince bez povolení k zaměstnání zaměstnala anebo která takové zaměstnání zprostředkovala,

uvedené ustanovení umožňuje řešit případy, kdy jako zaměstnavatel nebo zprostředkovatel vystupuje jako právnická osoba, jejímž jménem cizinec jedná.

5. nepodrobí-li se cizinec na výzvu policie hraniční kontrole,

6. překročí-li cizinec státní hranice v úkrytu nebo se o takové jednání pokusí,

7. překročí-li cizinec státní hranice mimo hraniční přechod,

ustanovení bodů 5. – 7. umožňuje postihnout cizince za porušení stanovených pravidel pro překračování státních hranic, neboť cizinec je oprávněn vstoupit a vycestovat na a z území České republiky přes hraniční přechod v místě a čase určeném k provádění hraniční kontroly, a ze zákona je povinen se hraniční kontrole podrobit. Přičemž překročení státní hranice způsobem odporujícím zákonu nemusí být zjištěno bezprostředně, ale může být odhaleno i ve vnitrozemí při provádění pobytových kontrol.

8. neprokáže-li cizinec věrohodným způsobem, že na území pobývá po dobu, po kterou je na tomto území oprávněn pobývat přechodně bez víza nebo na krátkodobé vízum,

citované ustanovení zohledňuje Nařízení Rady ES č. 2133/2004, které ukládá povinnost opatřovat otiskem razítka cestovní doklady státním příslušníkům třetích zemí

c) až na tři (3) roky

1. pobývá-li cizinec na území bez cestovního dokladu, ač k tomu není oprávněn,

k tomuto bodu, stejně jako k bodu 2 se vztahuje zároveň § 103 písm. n) zákona o pobytu cizinců, kdy cizinec je povinen pobývat na území pouze s platným cestovním dokladem a vízem, pokud zákon nestanoví jinak. Bez cestovního dokladu může na území pobývat pouze cizinec, který je ve vazbě či výkonu trestu odnětí svobody, je umístěn v policejní cele nebo zařízení pro zajištění cizinců, dále výkonní letci a členové personálu leteckých linek

2. pobývá-li cizinec na území po uplynutí platnosti víza nebo doby pobytu na území stanovené vízem nebo bez víza, ač k tomu není oprávněn,

3. uvedl-li cizinec v řízení podle cizineckého zákona nepravdivé informace s úmyslem ovlivnit rozhodování správního orgánu,

První dva shora uvedené body jsou v současné době cizinci nejvíce a nejčastěji porušovány, především pak dochází k porušení bodu 2, kdy cizinec přicestuje na území České republiky s platným cestovním dokladem i vízem, přičemž se jedná o krátkodobá tzv. turistická víza, zpravidla do třiceti dnů, a po ukončení platnosti víza nevycestuje a ani si pobyt v České republice neprodlouží či jinak zlegalizuje.

Orgán rozhodující o správním vyhoštění stanoví dobu pobytu na výjezdní příkaz přiměřenou k okolnostem, zpravidla však 15 dnů, kdy dolní hranice lhůty k vycestování není stanovena, pouze doporučena s ohledem na obstarání průjezdního víza, horní hranice je omezena platností výjezdního příkazu maximálně 60 dnů. Kratší doba pobytu na výjezdní příkaz k vycestování se stanoví, není-li žádný důvod znemožňující vycestování a cizinec má platný cestovní doklad a možnost vycestovat např. letenku či průjezdní vízum. Delší lhůta k vycestování se stanoví zpravidla v případech, nemá-li cizinec cestovní doklad a tento si je nucen obstarat cestou svého zastupitelského úřadu. Zároveň správní orgán vyloučí odkladný účinek odvolání z důvodu, že cizinec v době zahájení řízení o správním vyhoštění pobýval na území České republiky neoprávněně, a je zde naléhavý veřejný zájem na neodkladném ukončení protiprávního jednání a zabránění v jeho pokračování.

Ve všech shora uvedených možnostech správního řízení za účelem správního vyhoštění cizince je však nutné posuzovat přiměřenost, stanovenou v § 119a odst. 2 a § 120 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, kdy rozhodnutí o vyhoštění nelze vydat, byl-li by jeho důsledkem nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života. V těchto případech, kde by se jednalo o nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života se cizinci udělí akt výjezdní příkaz a cizinec je povinen vycestovat z území České republiky v době tímto výjezdním příkazem stanovené. K posouzení otázky dopadu je správní orgán povinen opatřit si veškeré potřebné podklady a hlavně umožnit cizinci se k tomuto vyjádřit.

Zároveň s posuzováním nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života se zkoumají důvody či překážky znemožňující vycestování, uvedené v §179 cizineckého zákona, kdy vycestování není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním příslušníkem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního

trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a ze nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se pak považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti a z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu nebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Dále ukončení pobytu cizinci nelze vykonat je-li ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, politického přesvědčení.

Toto však neplatí v případech, může-li cizinec vycestovat do jiného bezpečného státu nebo pokud ohrožuje bezpečnost státu, dále je-li odsouzen za zvlášť závažný trestný čin anebo je-li to odůvodněno plněním mezinárodní smlouvy.

Právě na základě shora uvedeného si vesměs cizinci, po udělení správního vyhoštění žádají o dočasnou ochranu, kde uvádějí překážky na vycestování, které se však téměř ve všech případech týkají pouze ekonomické stránky.

-- § 119 odst. 2 – občan EU

Rozhodnutí o správním vyhoštění občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka, který na území pobývá přechodně, lze vydat pouze v případech, že tento ohrožuje bezpečnost státu, závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, vyjma případů, kdy pobývá na území České republiky nepřetržitě déle než deset let a dále ohrožuje-li veřejné zdraví tím, že trpí závažnou nemocí, pokud ovšem k takovému onemocnění došlo do tří měsíců po vstupu na území.

-- § 119 odst. 3,4 – dlouhodobý pobyt

Rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který na území pobývá ať za účelem společného soužití rodiny, za účelem studia či jako rezident jiného členského státu Evropské unie se vydává stejně jako v odst. 2, tedy když ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek a nebo ohrožuje veřejné zdraví tím, že trpí závažnou nemocí, a s ohledem na závažnost jeho jednání nepostačuje zrušení platnosti tohoto povolení.

Ustanovení § 119 odst. 2-4 zákona o pobytu cizinců neurčují délku správního vyhoštění, proto se pro stanovení doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území České republiky je třeba odkazovat i k důvodům uvedeným v § 119 odst.1 a následně postupovat dle § 120 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, kdy policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění až na

- a) deset let – je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území ohrozit bezpečnost státu užitím síly při prosazování politických cílů, prováděním činnosti ohrožující základy demokratického státu nebo směřující k narušení celistvosti území anebo jiným obdobným způsobem
- b) deset let – je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území závažným způsobem narušit veřejný pořádek
- c) tři roky – nesplní-li cizinec povinnost dle zákona

-- § 119 odst. 5 – mezinárodní ochrana

Rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, je vykonatelné po nabytí právní moci rozhodnutí, jímž se

- mezinárodní ochrana neuděluje
- žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná
- řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavuje
- azyl nebo doplňková ochrana odnímá

jestliže marně uplynula lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nebo jestliže podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nemá odkladný účinek.

Rozhodnutí o správním vyhoštění pak nelze vydat, pokud by jeho důsledkem byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince, dále jde-li o cizince, který požádal o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území nebo mu bylo takové povolení vydáno, dále pokud cizinec žádající o mezinárodní ochranu přichází přímo ze státu, kde mu hrozí pronásledování nebo vážná újma, a který na území České republiky vstoupí nebo pobývá bez povolení a sám se bez prodlení přihlásí na policii nebo na ministerstvu a prokáže závažný důvod pro svůj neoprávněný vstup či pobyt.

Příslušný správní orgán, který v řízení o správním vyhoštění, před vystavením rozhodnutí, vyžádá závazné stanovisko Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, zda vycestování cizince, o jehož správním vyhoštění se vede řízení, je možné ohledně důvodů znemožňujícím vycestování, a na základě těchto podkladů rozhodne. Ač Ministerstvo vnitra vydá závazné

stanovisko bezodkladně, přesto dochází k nepříjemným průtahům, které budou probrány v závěru práce.

Vzniknou-li důvody znemožňující vycestování, správní orgán tuto skutečnost uvede v rozhodnutí o správním vyhoštění a cizinci udělí vízum za účelem strpění pobytu. Cizinec je v tomto případě po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění oprávněn požádat Ministerstvo vnitra o udělení mezinárodní ochrany, a to nejpozději do dvou měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

Pominou-li důvody znemožňující cizinci vycestování, je vydáno rozhodnutí nové podle zvláštního předpisu. Dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí zaniká zároveň platnost víza za účelem strpění a cizinci je udělen akt výjezdní příkaz se stanovenou dobou, ve které je povinen vycestovat z území České republiky.

V nedávné době byla doba, po kterou cizinci nelze umožnit vstup na území shodná s dobou platnosti rozhodnutí, což nebylo právě optimální, a to z důvodu, kdy cizinci bylo uloženo správní vyhoštění na určitou dobu, ale cizinec si podal žádost o mezinárodní ochranu – azyl, téměř ve všech případech neoprávněně. Přesto, že měl tedy uloženo správní vyhoštění, pobýval na území České republiky legálně, neboť v době vyřizování řízení o azylu mu bylo vystaveno tzv. vízum strpění. Vzhledem ke zdlouhavému řízení ze strany pracovníků ministerstva, cizinec nezřídka vlastní správní vyhoštění přečkal na území republiky, neboť měl pobyt legalizován.

Současná doba již zohledňuje všechna období, po která není rozhodnutí o správním vyhoštění vykonáváno, což znamená, že doba vlastního správního vyhoštění začíná běžet až po ukončení řízení o azylu.

Povinnou součástí rozhodnutí o správním vyhoštění je zároveň stanovení lhůty k vycestování z území České republiky, a to zpravidla 15 dnů a horní hranice je stanovena počtem maximálně 60 dnů. Delší lhůta na vycestování z České republiky se stanoví v případech, nemá-li cizinec cestovní doklad a tento si je nucen obstarat cestou svého zastupitelského úřadu, který se nenachází na území České republiky. Takto stanovená lhůta je využívána v běžných případech, kdy cizinec vycestovat chce a nejsou-li k vycestování žádné překážky.

V opačném případě, kdy je cizinec buď zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců za účelem správního vyhoštění, nebo předání podle mezinárodní smlouvy, anebo je účastníkem řízení o azylu se lhůta k vycestování v rozhodnutí stanovuje ve stejném rozsahu, jak uvedeno shora s tím, že se v rozhodnutí stanoví doba na vycestování po ukončení zajištění či předání nebo po ukončení řízení o azylu.

7. ZAJIŠTĚNÍ CIZINCE ZA ÚČELEM SPRÁVNÍHO VYHOŠTĚNÍ § 124 A ZA ÚČELEM PŘEDÁNÍ NEBO PRŮVOZU DLE § 129

- DŮVODY

Policie je podle cizineckého zákona oprávněna zajistit cizince staršího patnácti let, kterému bylo doručeno sdělení o zahájení řízení o správním vyhoštění, pokud hrozí nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo mařit anebo ztěžovat rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména je-li zjištěno, že cizinec se buď v minulosti dopustil jednání uvedeného v § 119, nebo je evidován v evidenci nežádoucích osob anebo je nežádoucí osobou zařazenou do informačního systému smluvních států. Nejedná se však jen o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění (§ 124), ale též o zajištění cizince za účelem předání podle mezinárodní smlouvy nebo předpisu Evropské unie nebo průvozu (§ 129).

Jak je patrné shora, cizince lze zajistit poté, co mu bylo doručeno písemné rozhodnutí o zajištění opatřené odůvodněním nebo poté, co takové rozhodnutí odmítne převzít. O nepřevzetí se sepíše záznam. Rozhodnutí nabývá právní moci doručením nebo odmítnutím cizince toto převzít. Je-li zajištěným nezletilý cizinec bez jakéhokoliv doprovodu, je mu ustanoven opatrovník, který je o ustanovení okamžitě vyrozuměn a je o úkolech opatrovníka řádně poučen. Zajištěný cizinec nebo opatrovník jménem zajištěného nezletilého cizince bez doprovodu je oprávněn podat návrh dle zvláštního právního předpisu, v němž soud rozhodne o trvání zajištění a nařídí propuštění, pokud zákonné důvody trvání zajištění pominuly.

- PODMÍNKY

Doba zajištění nesmí překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody, v případě cizince mladšího osmnácti let nesmí doba zajištění překročit devadesát dnů.

O zajištění cizince za účelem správního vyhoštění se neprodleně vyrozumí jeho příbuzný s povolením k pobytu na území České republiky, jedná-li se o nezletilého cizince bez doprovodu, vyrozumí se zároveň orgán sociálně-právní ochrany dítěte. O zajištění cizince za účelem správního vyhoštění se též vyrozumí příslušný zastupitelský úřad, pokud má sídlo na území České republiky a hlavně pokud o to cizinec nebo opatrovník jménem zajištěného nezletilého cizince bez doprovodu požádá.

Policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy nebo přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství. Zároveň na dobu nezbytně nutnou zajistí i provázeného cizince v případě, že jeho průvoz nelze z objektivních důvodů dokončit bez nutné přestávky. V případě, že předání cizince nebo dokončení jeho průvozu nelze uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, a jde-li o průvoz leteckou cestou ve lhůtě do 72 hodin, je vydáno rozhodnutí o jeho zajištění a cizince umístí do Zařízení pro zajištění cizince, přičemž rozhodnutí nabývá právní moci doručením nebo odmítnutím cizince rozhodnutí převzít. Doba zajištění, jako v předchozím nesmí překročit dobu 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody. Základem je povinnost jednat tak, aby byl cizinec předán nebo byl průvoz cizince územím dokončen v nejbližším možném termínu ode dne zajištění.

Na zajištění je stanoven postup, kdy před vlastním zajištěním cizince do Zařízení pro zajištění cizinců se provede jeho ztotožnění v systému AFIS 2000 s rychlou odezvou, kdy je třeba o tento úkon písemně zažádat. Je-li cizinec ztotožněn, založí se výsledek do spisového materiálu, není-li však ztotožněn, zabezpečí se sejmutí otisků na daktyloskopickou kartu, která se neprodleně zašle se žádostí o uložení na Kriminalistický ústav.

Po celou dobu zajištění cizince v Zařízení pro zajištění cizinců je zkoumáno, zda důvody zajištění stále trvají. Například se vyhodnocují poznatky k cizinci z informačních systémů, vlastním šetřením, vyhodnocením písemných sdělení provozovatele Zařízení pro zajištění cizinců – Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra – SUZ MV, vyhodnocením sdělení pracovníků těchto zařízení, vyhodnocením písemných sdělení odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra – OAMP či nevládních organizací. O těchto aktivitách se zpravidla jednou za čtrnáct dnů sepisuje záznam, který je uložen ve spisu.

Další povinností je neprodleně po zajištění poučit zajištěného cizince v jazyce, ve kterém je cizinec schopen se dorozumět, o možnosti soudního přezkumu zákonnosti zajištění. Nelze-li tento jazyk zjistit a nelze-li toto seznámení provést ani jiným způsobem, je cizinec poučen předáním písemně vyhotoveného poučení v jazycích českém, anglickém, francouzském, německém, čínském, arabském a španělském o možnosti soudního přezkumu zákonnosti zajištění, a o tomto se sepíše záznam.

Zároveň je cizinec oprávněn v době sedmi dnů učinit v Zařízení pro zajištění cizinců prohlášení o mezinárodní ochraně, o čemž musí být poučen v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět.

O umístění cizince do kterého konkrétního Zařízení pro zajištění cizinců rozhoduje dispečink Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra - SUZ MV, cestou operačního střediska Ředitelství Policie České republiky služby cizinecké a pohraniční policie.

Správní orgán písemně nahlásí zajištění cizince nejpozději následující den ode dne omezení osobní svobody cizineckému oddělení Ředitelství služby, zpravidla však okamžitě, a stanoví po dohodě s ním den výkonu správního vyhoštění. Je-li předpoklad, že o správním vyhoštění však nebude rozhodnuto do sedmi dnů, což je téměř nerealizovatelné, písemně vyrozumí zajištěného cizince o tom, že o správním vyhoštění bude rozhodnuto ve lhůtě delší.

Při vlastním předávání cizince do Zařízení pro zajištění cizinců správní orgán společně cizincem předá kopii rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud není vydáno předá kopii sdělení o zahájení řízení ve věci správního vyhoštění a kopii rozhodnutí o správním vyhoštění doručí po jeho vydání, dále předá kopii výsledku daktyloskopického zkoumání, nebude-li toto daktyloskopování provedeno v samotném Zařízení pro zajištění cizinců a dále předá, je-li k dispozici cestovní doklad cizince.

Zajištění cizince v Zařízení pro zajištění cizinců, je bez zbytečného odkladu ukončeno po zániku důvodu pro zajištění, nebo tak rozhodl soud ve správním soudnictví o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince nebo nařídil-li soud v řízení podle zvláštního právního předpisu propuštění cizince, dále pokud byl cizinci udělen azyl nebo doplňková ochrana a dále je-li povolen cizinci dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území.

Podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v průběhu zajištění není důvodem k ukončení tohoto zajištění, jak se drtivá většina cizinců domnívá.

Po linii správního řízení nejsou proti rozhodnutí o zajištění do Zařízení pro zajištění cizinců přípustné opravné prostředky.

Zákonnost rozhodnutí je přezkoumávána soudem ve správním soudnictví na základě žaloby, o které rozhoduje příslušný Krajský soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který vydal napadené rozhodnutí. Žaloba proti rozhodnutí o zajištění cizince je uvedena ve výčtu věcí, které mají správní soudy vyřizovat přednostně.

Zajištěný cizinec má mimo jiné právo podat návrh podle § 200o OSŘ, na jehož základě soud rozhodne o trvání zajištění a nařídí propuštění, pokud zákonné důvody trvání zajištění pominuly.

Návrh se podává u příslušného soudu nebo prostřednictvím orgánu policie, který vydal rozhodnutí o zajištění.

- MEZISTÁTNÍ DOHODY

Dohody o vzájemném předávání a přebírání osob – tzv. readmisní dohody, má Česká republika uzavřeny se Slovenskem, Polskem, Německem, Rakouskem, Maďarskem, Rumunskem, Bulharskem, Chorvatskem, Kanadou, Moldávií, Slovinskem a Francií, u které není zatím sjednán rozváděcí protokol. Dále byly uzavřeny Evropskou unií další readmisní dohody, a to s Hongkongem, Macao, Srí Lankou a Ruskem, avšak Česká republika nemá dosud k těmto dohodám sjednány protokoly.

Předpisem, který se vztahuje přímo vztahuje k předávání cizinců je Nařízení Rady č. 343/2003, kterým se stanovují postupy pro určení členského státu Evropské unie odpovědného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetího státu v některém z členských států – tzv. dublinské dohody.

- PRŮVOZ CIZINCE

Průvozem cizince přes území se rozumí vstup a pobyt na území a vycestování cizince z území prováděné policií nezávisle na vůli cizince. Jde-li o průvoz uskutečňovaný leteckou cestou s mezipřistáním na území, rozumí se takovým průvozem vstup a pobyt cizince v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území a vycestování cizince z tranzitního prostoru.

Provedení průvozu cizince přes území je v kompetenci policie, a to na základě mezinárodní smlouvy nebo na základě vyžádání příslušného orgánu členského státu Evropské unie nebo jiného státu, který uplatňuje společný postup, jde-li o průvoz leteckou cestou. Policie může převoz odmítnout, je-li dán důvod podle mezinárodní smlouvy, nebo jde-li o průvoz leteckou cestou, pokud je cizinec na území obviněn z trestného činu nebo je hledán z důvodu výkonu trestu, jestliže průvoz jinými státy nebo přijetí zemí určené nejsou proveditelné, průvoz cizince do země určené vyžaduje změnu letiště na území, dále pokud požadovaná pomoc není v určitém okamžiku z praktických důvodů možná, a nebo by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu, veřejný pořádek, ochranu veřejného zdraví nebo obdobný zájem chráněný na základě závazku vyplývajícího z mezinárodní smlouvy. Naopak policie je oprávněna požádat o zajištění průvozu územím jiného státu na základě mezinárodní dohody.

Prováženému cizinci je po celou dobu průvozu omezena osobní svoboda a svoboda pohybu, v případě průvozu leteckou cestou je osobní svoboda a svoboda pohybu omezena až do okamžiku jeho nástupu do letadla při odletu. Cizinec je povinen strpět osobní prohlídku, jejímž cílem je zjistit, zda u sebe nemá zbraň nebo jinou věc, která je způsobilá ohrozit život nebo zdraví cizince samotného nebo jiných osob.

- ÚHRADA NÁKLADŮ SPOJENÝCH SE SPRÁVNÍM VYHOŠTĚNÍM

Do nákladů spojených se správním vyhoštěním se zahrnují náklady na ubytování a stravování, přepravní náklady a ostatní nutné peněžité náklady.

Pokud je cizinec zajištěn do Zařízení pro zajištění cizinců, je mu vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění a následně je z tohoto zajištění propuštěn, jsou náklady spojené se správním vyhoštěním hrazeny buď z jistoty nebo z peněžních prostředků cizince, které má u sebe.

Jistota je skládána pouze ve vyjímecných případech a její využití pro úhradu nákladů spojených se správním vyhoštěním je ojedinělé.

Peněžní prostředky je cizinec zajištěný v Zařízení pro zajištění cizinců povinen předat do úschovy provozovateli zařízení a Ministerstvo vnitra je oprávněno tyto uschované peněžní prostředky použít k úhradě výdajů spojených s pobytem cizince v Zařízení a se správním vyhoštěním. Do celkových nákladů se dále počítá vydání cestovního dokladu či letenka.

Nelze-li uhradit náklady z jistoty ani z peněžních prostředků cizince, uhradí je plně nebo jejich zbývající část osoba, která se k tomu zavázala v pozvání nebo ten, kdo cizince zaměstnal bez povolení k zaměstnání, či ten, kdo zaměstnání zprostředkoval, nebo dopravce, který nesplnil povinnost dopravit cizince zpět do zahraničí. V těchto případech je vydáváno rozhodnutí, které nabývá právní moci doručením nebo odmítnutím převzetí a není přípustné odvolání.

Nelze-li náklady spojené se správním vyhoštěním uhradit z jistoty, peněžních prostředků cizince nebo třetí osoby, nese tyto náklady policie, pokud

jde o cizince zajištěného podle zvláštního právního předpisu – zákon o Policii nebo v ostatních případech Ministerstvo vnitra.

- NEŽÁDOUCÍ OSOBA

Nežádoucí osobou rozumíme cizince, kterému nelze umožnit vstup na území z důvodu že by tento cizinec mohl při pobytu na území ohrozit bezpečnost státu, veřejný pořádek, ochranu veřejného zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých nebo obdobný zájem chráněný na základě závazku vyplývajícího z mezinárodní smlouvy.

Policie rozhodne o označení cizince za nežádoucí osobu na základě vlastních poznatků, požadavku ústředního správního úřadu České republiky, požadavku zpravodajské služby České republiky anebo závazku vyplývajícího z mezinárodní smlouvy. Dále rozhodne na základě pravomocného rozhodnutí soudu o trestu vyhoštění z území nebo pravomocného rozhodnutí správního orgánu., které je však v některých případech problematické, neboť se často stává, že rozhodnutí o správním vyhoštění je sice pravomocné, ale z různých důvodů není vykonatelné.

Ten, kdo žádá o zařazení cizince do evidence nežádoucích osob, musí dbát na zachování přiměřenosti mezi důvodem pro toto zařazení a důsledky tohoto zařazení. Policie je oprávněna požadovat po tom, kdo uplatňuje požadavek, prokázání přiměřenosti, pokud ovšem není tato přiměřenost prokázána již v požadavku. Při prokazování přiměřenosti je třeba posuzovat zejména dopady takového rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince.

Cizinec označený za nežádoucí osobu je evidován v evidenci nežádoucích osob – ENO, jež vede Cizinecké oddělení Ředitelství služby, které zároveň o označení cizince za nežádoucí osobu rozhoduje. Samotnému cizinci se jeho zařazení do evidence nežádoucích osob nedsděljuje.

Minimálně jedenkrát ročně se přezkoumávají důvody, které vedly k zařazení cizince do evidence nežádoucích osob, nebo pokaždé, jsou-li poznatky tyto důvody zpochybňující, a na základě tohoto přezkumu cizince v evidenci buď ponechá nebo jej z této evidence okamžitě vyřadí. Nemůže-li policie sama tyto důvody objektivně přezkoumat, požádá o jejich přezkum toho, kdo uplatnil požadavek za označení cizince za nežádoucí osobu.

Cizinec je z evidence nežádoucích osob vyřazen, pokud bylo pravomocné rozhodnutí soudu nebo správního orgánu vykonáno, po prominutí trestu vyhoštění nebo jeho amnestování prezidentem republiky nebo po zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění soudem nebo správním orgánem.

8. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ O VYHOŠTĚNÍ CIZINCE DLE ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ zákon č. 123/1992 Sb. – bývalý cizinecký zákon výklad

Citovaný zákon se oproti novému zákonu O pobytu cizinců liší především v tom, že zná pouze tři instituty. A to zákaz pobytu, vyhoštění a překážky k vycestování.

- ZÁKAZ POBYTU

Cizinci může být zakázán pobyt na území České republiky nejméně na jeden rok, jestliže

- byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, pokud se na něj nehledí, jako by nebyl odsouzen,
- dopustil se v zahraničí jednání, které je podle zákonů České republiky zvláště závažným trestným činem,
- vykonává neoprávněně výdělečnou činnost
- porušil předpisy o omamných látkách
- je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu, udržení veřejného pořádku, ochranu zdraví nebo práv a svobod druhých

Zákaz pobytu na území České republiky může být zrušen, pokud pominuly jeho důvody a o zákazu pobytu a o zrušení zákazu rozhoduje Ministerstvo vnitra.

Cizinci, kterému byl zakázán pobyt na území České republiky, se nepovolí vstup na území po dobu uvedenou v zákazu pobytu. Před uplynutím této doby lze

cizinci vyjímečně povolit krátkodobý pobyt na území, jestliže je to odůvodněno zejména humanitárními důvody a nepovolení pobytu by znamenalo nepřiměřeně tvrdý postup.

Doba k vycestování do zahraničí se určí přiměřená, nejdéle však třicet dnů.

- VYHOŠTĚNÍ

Cizinec, který neoprávněně vstoupí nebo pobývá na území České republiky může být vyhoštěn. O vyhoštění rozhoduje Ministerstvo vnitra, které zároveň zabezpečí provedení vyhoštění. Bylo-li rozhodnuto o vyhoštění, je cizinec povinen se zdržovat do provedení vyhoštění na místě určeném Ministerstvem vnitra. Lze-li však důvodně očekávat, že cizinec bude mařit nebo ztěžovat provedení vyhoštění, může být do provedení vyhoštění zajištěn, nejdéle na dobu třiceti dnů.

- PŘEKÁŽKY K VYHOŠTĚNÍ

Cizinec nemůže být vyhoštěn do státu, kde by byl ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení.

To ovšem neplatí, jestliže cizinec ohrožuje bezpečnost státu nebo byl odsouzen za zvlášť závažný trestný čin.

Zároveň nemůže být vydán do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti.

Na řízení o vyhoštění se nevztahují obecné předpisy o správním řízení – správní řád.

9. POROVNÁNÍ OBOU CITOVANÝCH ZÁKONŮ

Jedním z největších rozdílů mezi oběma shora uvedenými zákony spočívají především v jednoduchosti a praktičnosti, se kterou byl sestaven bývalý zákon. Jasně, stručné a striktní vymezení pojmů a především vyjmutí samotného aktu správního vyhoštění z působnosti správního řádu, a jeho ponechání pouze v působnosti cizineckého zákona. Dvanáct listů, jimiž byl zákon č. 123 tvořen plně vystihovalo jeho podstatu a zcela postačovalo k úkonům správního řízení.

Dalším z velmi podstatných rozdílů byla v předchozím zákoně nemožnost cizince, po udělení správního vyhoštění, zažádat o poskytnutí azylu.

S novým cizineckým zákonem došlo k nadměrnému nárůstu administrativy a průtahům, způsobeným především pracovníky Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra a špatně nastavenou legislativou, což je popsáno níže, při vlastním rozboru správního vyhoštění a zároveň je obsahem dotazníku. V uvedeném dotazníku byli policisté Oddělení kontroly pobytu a Oddělení cizinecké policie Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie tázáni na rozdíly mezi uvedenými zákony a na možnosti změn. Výsledky tohoto výzkumu, shromážděné za pomoci dotazníku ukázaly z převážné části na nespokojenost se současným stavem.

Do 31.12.1999 bylo možné na základě rozhodnutí správního orgánu jako represivní opatření vůči cizincům aplikovat zákaz pobytu a vyhoštění – tzv. administrativní vyhoštění. Orgány cizinecké policie pak mohly vyslovit cizinci zákaz pobytu, a to dle ustanovení § 14 z.č. 123/1991 Sb., O pobytu cizinců. Administrativní vyhoštění bylo realizováno obvykle v případech, kdy cizinec po předchozím zákazu pobytu ve stanované lhůtě neopustil území České republiky a zdržoval se zde nadále neoprávněně, tzn. že na území České republiky

opakovaně protiprávně vstoupil, pobýval nebo již při vyslovení zákazu pobytu zde byly důvody vzbuzující obavu, že nebude respektovat rozhodnutí o zákazu pobytu, především z důvodů, že neměl žádný doklad totožnosti.

Rozhodnutí správního orgánu o zákazu pobytu bylo novým zákonem o pobytu cizinců od 1.1.2000 nahrazeno rozhodnutím o správním vyhoštění, a to na základě ustanovení Hlavy X. a Hlavy XI. Zákona č. 326/1999 Sb., O pobytu cizinců.

Právní účinky těchto dvou institutů jsou však naprosto shodné, došlo však k nadměrnému nárůstu administrativy a dalším problémům.

- ROZBOR SPRÁVNÍHO VYHOŠTĚNÍ DLE Z. Č. 123/1992 Sb.

Prvotním úkolem, po zajištění cizince bylo vypracování Úředního záznamu policistou (1 list), který cizince kontroloval a následně zajistil dle § 15 odst. 1 z.č. 283/1991 Sb. (1 list)

Po jeho předání orgánu provádějící řízení o správním vyhoštění byl s cizincem sepsán Protokol o vyjádření účastníka správního řízení (1-2 listy), ve kterém se jmenovaný k celé věci vyjádřil a dále byly sejmuty otisky prstů na daktyloskopickou kartu, a zároveň si cizinec vyplnil žádost o české vízum, kde byla vyznačena délka zákazu pobytu.

Na základě uvedeného bylo vypracováno a cizinci k podpisu a seznámení předáno Rozhodnutí (2 listy) s vyznačením délky zákazu pobytu na území České republiky a se stanovením lhůty k vycestování. V odůvodnění je pak rozepsána skutková podstata a objasnění důvodu vyhoštění, a zároveň je vyloučen odkladný účinek odvolání.

V případech správních vyhoštění se tato časově zpracovávala, na rozdíl od současných, řádově v desítkách minut, zpravidla nejpozději do jedné hodiny, složka spisového materiálu obsahovala cca šest listů.

Výčet listů :

- Úřední záznam
- Záznam o zajištění
- Protokol o vyjádření účastníka správního řízení
- kopie žádosti o vízum
- Rozhodnutí

- ROZBOR SPRÁVNÍHO VYHOŠTĚNÍ DLE Z. Č. 326/1999 Sb.

Opětovně po zajištění cizince dle § 15 odst. 1 nebo odst. 2 zákona o policii je zpracován Úřední záznam (1-2 listy) a následně Záznam o zajištění (2-3 listy).

Následují lustrace v dostupných evidencích Policie České republiky a Ministerstva vnitra (3 a více listů), kopie dokladu a víza (2 a více listů), dále Záznam o umístění a pohybu osoby na útvaru (1 list), seznámení s umístěním do cely na útvaru (3 a více listů) v jazyce, o kterém cizinec prohlásí, že mu rozumí, dále pak snímání daktyloskopických otisků na přístroji AFIS 2000 s rychlou odezvou a žádostí o EURODAC (5 a více listů), a jako poslední v úvodní části je vyžádání důkazních materiálů (2 a více listů), pokud jsou nějaké k dispozici.

Následně policejní orgán telefonicky vyrozumí tlumočnicka do jazyka, o kterém cizinec uvede, že jej ovládá, a ve kterém se řízení bude vést, pokud sám cizinec neuvede, že českému jazyku rozumí slovem i písmem a tlumočnicka nepožaduje. Požaduje-li jej a požádá-li o to cizinec, může si tlumočnicka obstarat

sám, z důvodů, že buď policisty ustanovený tlumočnický nemá jeho důvěru nebo se tlumočnicka na stanovený čas nepodařilo zajistit a řízení by pokračovalo buď později anebo následujícího dne s tím, že cizinec by byl, do té doby než se dostaví tlumočnick, umístěn do policejní cely. Je paradoxem, že po oznámení o umístění do policejní cely téměř všichni cizinci českému jazyku začali rozumět.

Po shora uvedených neodkladných úkonech trvajících řádově hodinu a více správní orgán sepíše Oznámení o zahájení správního řízení (2 a více listů), se kterým cizince seznámí, nechá přeložit a podepsat, a jeden výtisk ponechá cizinci.

Následuje sepsání Protokolu o vyjádření účastníka správního řízení (4 a více listů) za přítomnosti účastníka, správního orgánu, zúčastněné osoby a eventuálně tlumočnicka či právního zástupce, vyžádá-li si jej cizinec.

Po podepsání protokolu všemi zúčastněnými se tento společně s oznámením o zahájení správního řízení faxem odesílá na Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky se žádostí (1 list) o závazné stanovisko (2 a více listů) k otázce existence důvodů znemožňujících vycestování z území České republiky.

Poté, co je Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky zasláno Závazné stanovisko, s tímto je cizinec seznámen a souhlasí-li s ním, podepíše jej.

Dalším, a nejpodstatnějším krokem je vydání vlastního Rozhodnutí o správním vyhoštění (4 a více listů), které se dělí na vlastní rozhodnutí, kde je uvedeno kdo a jak rozhodl, je zde stanovena doba, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území České republiky, a zároveň se stanoví doba na

vycestování, dále se dělí na odůvodnění, které obsahuje důvody vedoucí ke správnímu vyhoštění a důkazy, a jako poslední následuje poučení o možnosti podání odvolání.

Jednou z dalších „novinek“ je Rozhodnutí o povinnosti nahradit náklady správního řízení (2 a více listů) paušální částkou, která byla ze strany Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha stanovena ve výši 1.000,- Kč.

V případě byl-li použit ke správnímu řízení tlumočnick, vypracuje se Usnesení o ustanovení tlumočnicka (2 a více listů) společně s proplacením a vyúčtováním tlumočeného (3 a více listů).

V současných případech správních vyhoštění se tato časově zpracovávají zpravidla každé za více než tři hodiny bez tlumočnicka, s tlumočením pak déle, kdy záleží na jeho dostavení se k úkonům správního řízení. Nezřídka, u méně často používaných jazyků se jedná až o následující den, kdy je potřeba tlumočnicka dopravit např. z Brna či Frýdku Místku, jedná-li se o specifický asijský nebo jiný jazyk.

Složka spisového materiálu pak obsahuje při nejjednodušším případě více než padesát listů, což je ve srovnání s předchozím cizineckým zákonem minimálně desetkrát více.

- ANALÝZA SPRÁVNÍCH VYHOŠTĚNÍ

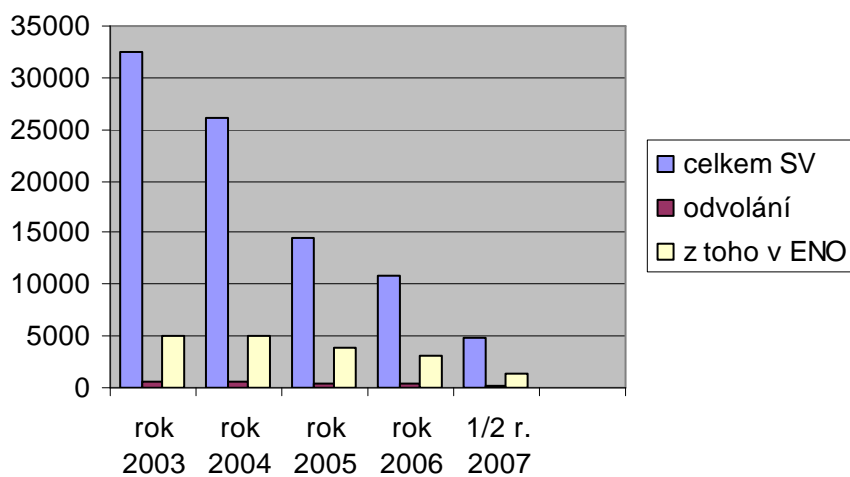
Na základě údajů Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie z první poloviny roku 2007 je zřejmé, že počet správních řízení za účelem správního vyhoštění klesá. V roce 2000 bylo uloženo v rámci celé České republiky celkem 53116 správních vyhoštění a rok od roku jsou tato čísla menší. V roce 2006 bylo uloženo již „jen pouhých“ 10793 správních vyhoštění.

Lze se domnívat, a jak je patrné z uvedených čísel, počty cizinců porušujících cizinecký zákon se snižují. Ale toto se lze opravdu jen domnívat, neboť cizinci, kterým bylo uloženo správní vyhoštění se vracejí do České republiky zpět, a to na jiné doklady, ať padělané nebo pozměněné, či na pravé doklady vydané ve svém rodném státu, ale znějícím na jiné jméno. Například občané Ukrajiny si nechávají vystavit nový cestovní doklad znějící na jméno po rodičích.

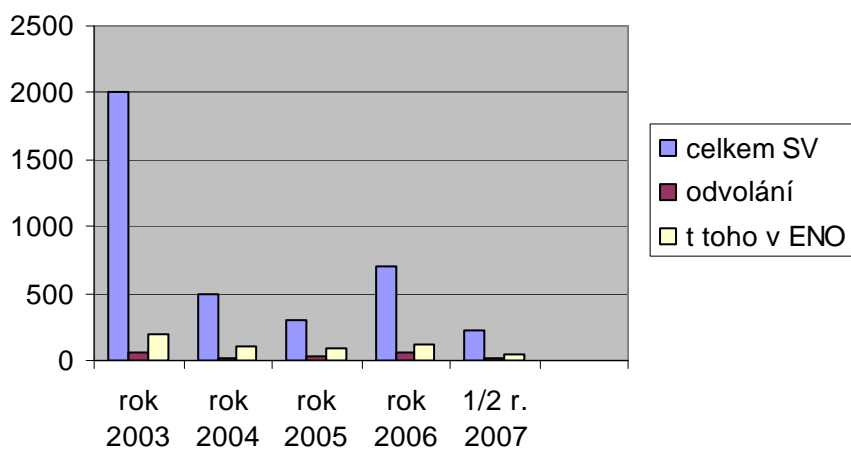
V těchto případech, pokud byl cizinec policisty zadržen, se pak věc šetří jako trestný čin, a následně se předává příslušnému Okresnímu soudu k vyřešení. Proto se zdá, že se nelegální migrace snižuje, ale počty cizinců, kteří byli řešeni soudy, se do statistik o správním řízení za účelem správního vyhoštění neuvádějí.

Dále zde pobývají cizinci, kteří se opětovně v době trvání zákazu pobytu na území České republiky vrátili, ale zatím jejich přítomnost ze strany policistů nebyla zjištěna. Důvodem je jejich již předešlá zkušenost se správním řízením a s postupy policistů, proto si jsou obezřetnější, dávají větší pozor, téměř nevycházejí na ulici a velmi často jsou zaměstnáváni na různých pracovištích v různých podnicích, kde jsou zároveň nejen ubytováni a je jim tam poskytována i strava.

Graf znázorňující celkový počet uložených správních vyhoštění, odvolání se na tato a počet cizinců, kteří byli již zavedeni, před dalším správním vyhoštěním do evidence nežádoucích osob v rámci Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha

Graf znázorňující celkový počet uložených správních vyhoštění, odvolání se na tato a počet cizinců, kteří byli již zavedeni do evidence nežádoucích osob v rámci Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň

Procentuelní rozdělení národností cizinců, kteří porušovali pobytový režim
v roce 2006

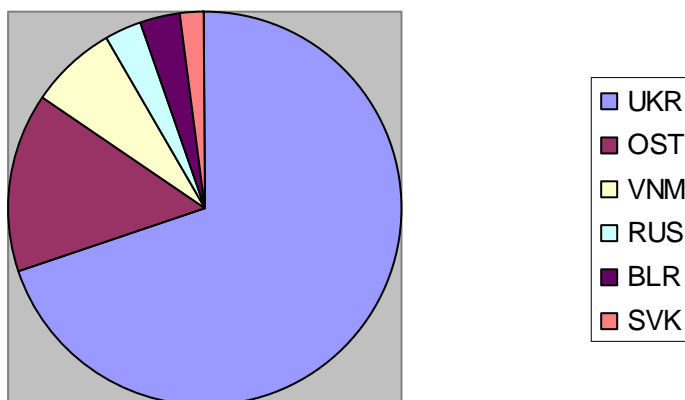
67 % - Ukrajinců

14 % - Ostatních cizinců

7 % - Vietnamců

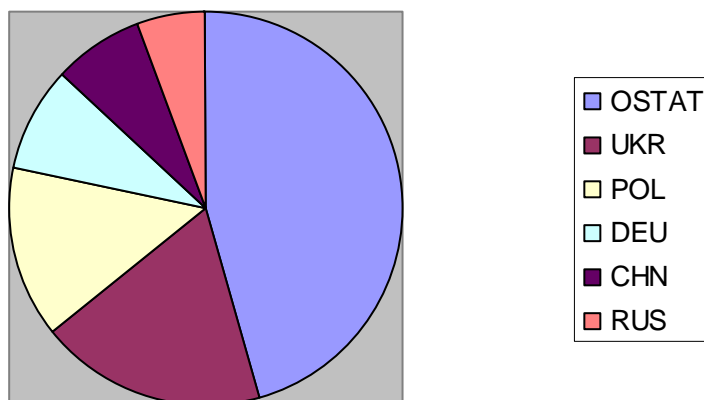
3 % - Rusů a Bělorusů

2 % - Slováků, Číňanů a Mongolů

Procentuelní rozdělení národností cizinců, kteří nelegálně migrovali přes státní hranici v roce 2006

- 17 % - Ukrajinců
- 42 % - Ostatních cizinců
- 13 % - Poláků
- 8 % - Němců
- 7 % - Číňanů
- 5 % - Rusů
- 4 % - Moldavanů a Vietnamců

- MOŽNOSTI A ZMĚNY ŘEŠENÍ PROBLÉMU

A zde jsme se dostali do problému, který nepřiměřeně prodlužuje dobu správního řízení, kdy cizinec, který z území České republiky chce sám vycestovat, musí téměř bezdůvodně na toto vyjádření čekat.

Ač je Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky povinen vydat Závazné stanovisko bezodkladně, tato doba přesahuje nezřídka více než dvě hodiny, přičemž původní návrh Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky na vydání stanoviska byl v délce trvání až dvou dnů.

V mnoha případech se dostaví cizinec na pracoviště cizinecké policie s tím, že sice pobývá na území České republiky nelegálně, ale předloží platnou jízdenku na autobus do své země původu – především se jedná o státní příslušníky Ukrajiny, a požaduje vydání víza, pochopitelně spojené s uložením správního vyhoštění.

Před platností § 120a cizineckého zákona, kdy je policie povinna si vyžádat Závazné stanovisko, zda je vycestování cizince možné byl postup při řízení o správním vyhoštění podstatně méně komplikovanější, neboť dostavil-li se cizinec, nebo byl přivezen řidičem – dopravcem do země původu s tím, že žádá o vydání výjezdního víza, bylo takovému cizinci uloženo správní vyhoštění v dolní hranici stanovené taxi. A to z důvodu, že se sám dostavil a sám a dobrovolně chce vycestovat, a cizinec následně mohl po těchto úkonech zhruba do jedné hodiny budovu cizinecké policie opustit a z České republiky vycestovat. Důvodem k tomuto jednání jak cizince, tak dopravce byl bezproblémový průjezd státní hranicí bez jakéhokoliv zdržování a omezování ostatních cestujících.

Zde je třeba upozornit na naprostou zbytečnost, kterou je žádat o Závazné stanovisko, neboť pracovníci Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky se v těchto případech stejně pouze odkazují na Protokol o

vyjádření účastníka správního řízení, ve kterém je již uvedeno, že sám cizinec nezná žádné důvody, které by bránily jeho návratu do domovského státu.

Toto se pochopitelně týká pouze případů, kdy cizinec vycestovat sám dobrovolně chce a neuvede žádné důvody znemožňující mu vycestování.

Ze shora uvedeného důvodu by bylo optimální prosadit řešení ve vztahu Policie České republiky a Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky tak, že osoba již má být uloženo správní vyhoštění se buď předá pracovníkům Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky k samostatnému řešení ve správním řízení, anebo ponechat rozhodovací pravomoc v kompetenci Policie České republiky tak, jak to bývalo v minulé době, za platnosti zákona číslo 123/1992 Sb., O pobytu cizinců, nebo tak, jak je to v současné době, s výjimkami níže uvedenými, ovšem bez vyžadování žádostí ze strany Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. Tato alternativa vyžadování žádostí by se využívala pouze v ojedinělých případech, a to když sám cizinec uvede důvody bránící mu vycestování do země původu.

V několika desítkách případů jsem se pokoušel kontaktovat pracovníky Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky, ve většině případů však mé argumenty nebyly uznány. Po dlouhotrvajícím „boji“ jsem alespoň docílil nepsané dohody, že závazné stanovisko bude, po telefonické dohodě zasláno neprodleně. Do současné doby vzniklá spolupráce se pro naše pracoviště jeví jako velmi pozitivní. Zde však vyvstal problém, zda ostatní složky Služby cizinecké policie tento problém vůbec řeší a nedrží-li se pouze striktně zákona. I zde byl podán návrh managementu Ředitelství služby cizinecké policie o řešení výše uvedeného problému, opětovně s negativním účinkem.

Osobně bych navrhoval cizince porušujícího pobytový zákon České republiky předávat pracovníkům Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky.

Důvodem je skutečnost, že složky cizinecké policie, zabývající se správním řízením za účelem správního vyhoštění jsou represivní složkou. Cizince musí nejprve operativní činností nebo prováděnou kontrolou zjistit a následně jej dle § 15 odst. 2 zákona o policii zajistit. Nezřídka dochází k tomu, že cizinec buď utíká nebo se ukrývá, aby se vyhnul možné sankci, či se zdráhá uposlechnout příkazů policisty, proto může v následném správním řízení za účelem správního vyhoštění, které navíc provádí ten samý policista, jež cizince zadržel, docházet k předpojatosti ve chvíli rozhodování, a nelze nezaujatě nestranně rozhodovat.

V této alternativě je nutno podotknout, zda by však pracovníci Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky s tímto souhlasili, neboť v jejich kompetenci jsou žadatelé o azyl v České republice. A ve většině případů si cizinec, po uložení správního vyhoštění požádá o azyl, a právě tyto pracovníci takovému cizinci radí a přebírají za něj odpovědnost. Domnívám se, že v těchto případech by nebyl vyhoštěn snad žádný cizinec.

V opačném případě bych navrhoval vyjmout, až na výjimky, z kompetence Správního řádu samotné správní vyhoštění, a toto řešit speciálním zákonem na úrovni např. současného z.č. 326/1999 Sb. O pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů respektive bývalého z.č. 123/1992 Sb. O pobytu cizinců.

Dalším, a zřejmě největším problémem jsou neziskové organizace pracující s uprchlíky, jejichž zaměstnanci snad ani neznají cizinecký zákon, ale s velikou oblibou vstupují, jménem cizince, do žalob na cizineckou policii, snaží se cizincům radit, jak si legalizovat nelegalizovatelný pobyt a nezřídka nemají ani ponětí o tom, co vlastně sami uveřejňují.

Jako příklad bych uvedl článek Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU)*, týkající se Zařízení pro zajištění cizinců za účelem správního vyhoštění, kde autor Martin Rozumek uvádí, že zásadně nesouhlasí se zajištěním žadatele o azyl a tato zařízení přirovnává k věznicím. Autor ve svém článku cituje mínění štrasburského soudu pro lidská práva, který ve své judikatuře k článku 5 Evropské úmluvy, že omezení svobody pohybu cizince za účelem vyhoštění je pouze přípustné v případě, že jsou skutečně prováděny kroky směřující k vyhoštění cizince.

Zde si jmenovaný autor zřejmě neuvědomuje, že žádní **oprávnění** žadatelé o azyl jednak ze zákona nemohou být, a jednak nejsou umístování v těchto zařízeních, jsou pro ně určena zařízení jiná, a to Azylová střediska. V zařízení pro zajištění cizinců jsou umístěni pouze ti cizinci, kteří vědomě porušili zákony České republiky, a kteří pomocí právě těchto nevládních organizací si neoprávněně požádali o poskytnutí azylu, který jim stejně, až na výjimky není přiznán, pouze se těmito cizincům, na náklady státu a tím pádem i nás všech prodlužuje pobyt na našem území, přičemž většina z nich je z území státu fyzicky vyhoštěna.

V těchto případech, kterých je většina, by bylo na pováženou, zda se naší společnosti vyplatí tyto neziskové organizace vůbec podporovat na úkor našeho státu, a jeho obyvatel, kdy denní náklady na takového cizince jsou vyšší než náklady na „běžného, průměrného“ obyvatele našeho státu.

*internet : uprchlici.ecn.cz

10. ZÁVĚR

Hlavní cíl práce, jímž byl nejen rozbor a vysvětlení pojmů týkající se správního řízení za účelem správního vyhoštění, ale především střet kompetencí mezi Policií České republiky a Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky byl prostřednictvím kapitol naplněn.

S cílem omezit tyto problematické jevy spojené s migrací cizích státních příslušníků do České republiky byla společně s Analytickým centrem pro ochranu státních hranic a migraci v rámci pracovního fóra Migrace provedena doporučení a návrhy opatření, která jsou aplikovatelná obecně ve vztahu vůči všem cizincům. Jedná se především o důslednější prověřování zvoucích osob přičemž v souvislosti se zneužíváním především krátkodobých víz k následnému nelegálnímu pobytu či nelegální migraci i do ostatních zemí Evropské unie je třeba důsledněji prověřovat zvoucí osoby. Vzhledem k tomu, že vytvoření určité speciální databáze sloužící k evidenci těchto osob není v současnosti a brzké budoucnosti realizovatelné, mělo by se více využívat stávajícího systému, jehož prostřednictvím by jednotlivé zastupitelské úřady žádaly pracovníky cizinecké policie o prověrku osob zvoucích na území České republiky příslušníky třetích zemí. Dalším ze stanovených úkolů je pravidelné vyhodnocování případů zneužití víz. Toto je však obtížné, neboť analýzou případů bylo zjištěno, že skupina občanů zneužívajících česká víza je natolik různorodá, a proto nelze vytvořit profil rizikového žadatele o vízum. Přesto pravidelné vyhodnocování pokračuje, a ku prospěchu věci bude prováděno i v budoucnu. Mezi neméně důležité prvky pak patří další působení imigračních důstojníků na Zastupitelských úřadech a změna podoby a obsahu zasílaných zpráv tak, aby se zvýšila jejich vypovídací hodnota a jejich další využitelnost.

Dále se podařilo, v souvislosti s vykořisťováním cizinců v České republice přijmout opatření, kdy příslušné policejní útvary již provádějí monitorování komunit cizinců s cílem odhalit takovéto případy a dále byl Nejvyššímu státnímu

zastupitelství podán podnět k vydání sjednocujícího a pro státní zastupitelství závazného právního výkladu § 232a trestního zákona, a dále bude ve spolupráci s Justiční akademií zorganizováno k tomuto problému školení.

Těžištěm a obrovským úspěchem je zefektivnění kontrolní činnosti v oblasti pobytu cizinců a jejího analytického vyhodnocování, kdy při vlastním vyhodnocování kontrolní činnosti je základem neomezovat se jen na statistické údaje, ale především zařazovat informace kvalitní povahy, jenž jsou výsledkem šetření realizovaných odpovědnými orgány, tzn. Službou cizinecké policie, Generálním ředitelstvím cel, Úřady práce a podobně. Do tohoto zároveň spadá zvýšená pozornost věnována agenturám zprostředkovávající práci, která je rozporu se zákonem.

11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Mgr. **HŘEBÍKOVÁ**, I. a JUDr. **KURŽEJA**. J., Správní řízení na úseku pobytu cizinců, Praha, Policejní akademie České republiky, Katedra kriminální, cizinecké a pohraniční policie, 2006
2. doc. JUDr. **PLECITÝ**, V. a JUDr. **VRABEC**, J., Občanské právo procesní, Praha, Kodex Bohemia s.r.o.
3. JUDr. Ing. **STAŠA**, J. CSc., Úvod do českého správního práva, třetí upravené vydání, Praha, Policejní akademie České republiky, Katedra veřejné správy, 1998
4. Doc. JUDr. **MATES**, P. a kolektiv, Správní právo, zvláštní část, Praha, Policejní akademie České republiky, Katedra veřejné správy, 1996
5. JUDr. **PLECITÝ**, V. CSc. a JUDr. **VRABEC**, J., Občanské právo, Praha, Policejní akademie České republiky, Katedra soukromoprávních disciplin
6. Zákon číslo 326/1999 Sb., O pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů ze dne 30.11.1999
7. Zákon číslo 500/2004 Sb., Správní řád ze dne 1.1.2006
8. Zákon číslo 123/1992 Sb. O pobytu cizinců na území České a Slovenské federativní republiky ze dne 4.3.1992
9. Metodický pokyn Ředitele služby cizinecké a pohraniční policie číslo 125/2005

OBSAH

1. ÚVOD.....	3
2. CÍLE A METODY PRÁCE.....	7
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	9
4. MIGRACE.....	10
- pojem.....	10
- dělení.....	10
- příčiny.....	11
5. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ DLE SPRÁVNÍHO ŘÁDU – Z. Č. 500/2004 Sb.	12
- pojem.....	12
- zásady.....	13
- správní orgány.....	16
- účastníci řízení.....	17
- zahájení a průběh řízení.....	17
- rozhodnutí.....	19
- opravné prostředky.....	21
6. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ ZA ÚČELEM SPRÁVNÍHO VYHOŠTĚNÍ DLE ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ – Z.Č. 326/1999 Sb.....	23
- příslušnost.....	23
- vlastní pojem.....	23
- důvody správního vyhoštění dle § 119 zákona o pobytu cizinců.....	26
. § 119 odst. 1 – přechodný pobyt.....	26
- až na deset let.....	26
- až na pět let.....	28
- až na tři roky.....	32
. § 119 odst. 2 – občan Evropské unie.....	34
. § 119 odst. 3, 4 – dlouhodobý pobyt.....	35
. § 119 odst. 5 - mezinárodní ochrana.....	36

7. ZAJIŠTĚNÍ CIZINCE ZA ÚČELEM SPRÁVNÍHO VYHOŠTĚNÍ.....	39
- důvody.....	39
- podmínky.....	40
- mezistátní dohody.....	43
- průvoz cizince.....	44
- úhrada nákladů.....	45
- nežádoucí osoba.....	46
8. SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ ZA ÚČELEM SPRÁVNÍHO VYHOŠTĚNÍ DLE ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ – Z.Č. 123/1992 Sb.....	48
- zákaz pobytu.....	48
- vyhoštění.....	49
- překážky k vyhoštění.....	49
9. POROVNÁNÍ OBOU ZÁKONŮ.....	50
- rozbor správního vyhoštění dle z.č. 123/1992 Sb.....	51
- rozbor správního vyhoštění dle z.č. 326/1999 Sb.....	52
- analýza správního vyhoštění	55
- možnosti a změny.....	60
10. ZÁVĚR.....	64
- zhodnocení práce.....	64
11. SEZNAM LITERATURY.....	66